

מתחירה כוכבה בנאל'אל

נמ צחוק, נמ צנוע

בלי מורא - בלי חשוא פנים

הזדה

הפנכולם

השבוענו המצויר לאינפורמציה

העולם הזה

השבועון הסצור לאיפורמציה

רחוב גליסקון 8, תל-אביב
(לירי תיאטרון "א ח ל")
ת.ד. 136 טל. 26785
מקום המכירה: "עולם ספרים"
מחיר: חודש 100 ש"ח
דפוס: דפוס ישראל בע"מ, ת"א
מס' 840 שנה 17
י"ח כסלו תשי"ד
26.11.53

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
אורי סלע
הכתב הראשי:
עמנואל סרת

חברי המערכת:

דוב איתן, משה בראסרס, יחיאל בשן, יהודה גבאי,
נצה נבי, לילי גלילי, אוסקר טאובר, סילבי קשת

צירי שערין:

יואל בוכוולד, שלמה בידור, שמואל בק, שרונה חייט,
זאב ליסמן, סילבי סוגר, פאול קור, גרם רוטשילד

סופרי חוץ:

גבריאל דנון, יוש, מקסים סלומון
מנהל מעבדה:
דוד מורין

ראש המנהלה:

שלמה הררי

בעצם תקופת הצנע.

2' 2'

כאשר הכרנו על תחרות האכילה הודענו כי זוהי תחרות בלי אידיאולוגיה, ללא מטרה רות נשגבות. בעצם, טענו. לתחרות האכילה. שתמונתה מתפרסמת בגיליון זה, היא גם אידיאולוגיה, גם מטרה: הצחוק.

הרעיון עצמו אינו חדש. הוא נוסד בעשרות ארצות, בצורות שונות. גם בארץ נערכו תחרויות כאלו. אני עצמי השתתפתי (אם בסוף, אם בתור משקיף) בכמה מהן בגרעיני הניכר, בקיבוצים, במחנות של הפלמ"ח. אומנם, לא פעם היו יוצאים המתחרים עם כמאביטן, אך לשאר הנוכחים היו אלו תמיד הודמויות בסתות לצחוק בריא ולתור מת מצב הרוח בין החברים.

הדבר שאיפיון תחרויות אלו היה התפרסום. מעולם לא היינו בוררים במיוחד: כל מה שהתברר יכלו לגייס במטבח המקומי, בלחם בברכות הדייג, במטעים ואצל הסוחרים העריבים. היה טוב.

בתחרות שערך העולם הזה, גייסנו לשם מור, ככל האפשר, על מסורת זו. למי התקיימו שיקולנו מחוץ לארץ, היתה התחרות צריכה להיות עסק מסובך ורציני. אסור למתחרה לדבר, עליו להשתמש בכלים מ"סווימיים, אסור לו לדלג על מנה שאינה מ"צאת חן בעיניו. החלטנו לחתור על רוב הסייגים, על מנת שגם למתחרים תהיה אפשרות להינות מן התחרות.

ההבדל השני בין תחרות זו לבין התחרויות המקובלות בחוץ לארץ היה במנות שהוגשו. כמה עתונים ישראליים, שלא יכלו להתאפק עד לעריכת התחרות או אף לברר את הפרטים המדויקים, הקדישו טורים ארוכים של תרומות לתפרים. בארץ של צנע ושל מעברות, שאלו בתמהון, איך אפשר להרשות לילד כזה?

עתון אחד אפילו תיאר, יום לפני עריכת התחרות, את המחזה האיום של אנשים המתיישבים ליד שולחן וממלאים את כרסם בבשר ומעלים דומים, שהם שאינם אומללים אינם אינם להם מה לאכול. תחרות זו, רבות היא האחריות למצב העצום השורר במדינה.

אילו באו אותו כתב בערב התחרות היה בודאי מופתע לדאוג כי כל המנות שהוגשו היו על טהרת הצנע. הן לא נבדלו במאומה מן התפרים המוגש לכל אזרח הנכנס למסע. זה הגונה כלשהי. את מנת הבשר הקטנה שהוגשה הקציב המפקח על המזונות, כפי שהוא רגיל להקציב למסיבות ונשפים פרטיים רגילים. בסך הכל אכלו כל שבעת המתחרים כ-18 קילו של מזון.

המפקח היחיד שהיה לנו בקשר לעריכת התחרות נעלם במוציא שבת. באולם הקולנוע של שכונת התקווה. באולם ישבו אותם האנשים שהתנואים פתאום נזכרו להגן עליהם בסני התחרות הגוראה. הם הביטו ביומן החדש של כרמל שתיאר את פעולתם של הבנק הלאומי, מיסעל המלח ועוד מיסעי לים מכובדים.

מתאם הוא פרץ צחוק רועם. על הבר הופיעו המתחרים על תואר אלוף האכילה. מאות הצופים נהנו מכל תנועה. היה ברור: הקהל, בניגוד לעיתונאים האולקוס, לא איבד את חוש ההומור. מעריך מנה של צחוק גם

אם אתה קורא ותיק של העולם הזה, שנו בודאי מדור אחד שאתה מחבב מעל ליתר מדורי העתון. גם לחברי המערכת ישנו מ"דור כזה. זהו מדור חדש באופן יחסי, הגרם לבידור לא מעט מדי שבוע. כי זהו המ"דור היחיד שאינו מתוכנן מראש. הכתונה הא למדור סכתבים לרות.

הרעיון להתחיל במדור ההכתבות עלה לראשונה לפני מעלה משלוש שנים. צעירי רבים — בעיקר חיילים — התאוננו בפנינו על כי אין לרשותם אמצעי גוף לירצות מגע עם בני גילם (בדרך כלל, בני המין השני). אולם זמן רב היססנו: לא רצינו לפתוח פינה לשירוקים. עד אשר הור"מעה רותי, שהסכימה לקבל את העניין על עצמה, המערכת סירבה להפריש לה מקום בטוריה, אך הקציבה לה מקום במדור המדורעות.

השבוע מתפרסם, בפעם התשיעית, מדור זה. לאחר חודשים של נסיון, הכניסה מרת רותי שינויים במתכונת ובצורת המדור. מעתה, תסעל בכל מתכב כמפונה אליה באופן אישי, תפרסם מתוכו את הקטעים הנראים לה.

אומרת רותי: קוראים רבים לא הבינו מה כתוב המדור. הם שלחו מכתבים שפירוטו את כל מעלותיהם החומרות, ביקשו להכיר נערה בגיל זה או אחר. את הדבר העיקרי — שטח התעניינות אשר בו הם מחפשים שותף — לא הוכירו כלל. כתבים רבים הם ביישנים מדי, היססו לפרט במה בדיוק הם מתעניינים. בחור מגידר את עצמו כמתעניין במזג האחר, כש"כחונה לומר שהוא אוהב ללכת בגשם שור"ט. יתכן מאוד כי בין רבבות קוראי הע"ת ישנו מישהו — או מישהי — בעל או"תה התעניינות.

העיקר, לדברי רותי, זהו חוש ההומור. לא היה כמעט כתב אחד שלא ציין: "אני בעל חוש ההומור מפותח". חוש ההומור הוא דבר כל כך חשוב שקשה לדורש מאדם שיאמרו להכרזות כאלו. דרושות גם הוכחות. אם אדם הנו באמת בעל חוש ההומור, יואיל נא להוכיח זאת במכתבו. אל יסתפק בהודעה סתמית על כך.

אם שולחי המכתבים לרותי ינהגו לפי כלל לים אלה, אני משובחע שהמדור ימשיך לע"נין ולבדר גם את אלה שאינם כתבים מכתבים ולא דווקא בין חברי המערכת בלבד.

בעמוד האחרון של גיליון זה תמצא את יצירתה האחרונה של לילי גלילי. כאשר הביאה אותה למערכת, ביקשה את סליחת הקוראים על הזמן הרב שעבר מאז כתבתה האחרונה. "אתם בנינים", אמרה, "קצת התארסתי בינתיים".

הבענו באוזניה חשש חמור מן ישיפע הדבר לרעה על רמת ההומור שלה. אך לילי הרגיעה אותנו. "זה לא כל כך רציני", ניחמה אותנו. סלחנו לה בשמך.

2' 2'

מכתבים

אדם נרנו ואומלל כמכתבי נקרא רוצה?
אריה גלדסטון, תל-אביב
תגובתי הראשונה, כשראיתי כמה מקום הקדשת לסיפור אחרי היתה שלילית בהחלט. אבל כשהתיחתי לקרוא את הסיפור, הבינתי מדוע פורסמם אותו בכלואר. זהו מיסמך אנושי ממרנה ראשונה.

קראתי את סיפורו של יעקב מרחבי (העולם הזה 838) בנושית עצורה, מבש כסיפור בלשים. אולם, שלא כסיפורים אלה, הרי יש כסיפורו של מרחבי חומר רב למחשבה: האם יש רוצח מלידה? האם

חלון המשקיף אל מעמקי הנשמה המיוסרת של אדם שהגדול התנכר לו בשיטתיות עיוורת. הישע גלברד, חיפה

...באיו מירה הסיפור הוא מעשה ידו של מר"חבי — ומה חלק המערכת בו?
זהבה עמרני, תל-אביב
המערכת פירטמה את הסיפור כפי שנק"חב על-ידי יעקב מרחבי עצמו, ללא כל שינוי, פרט לקיצור שהיה הכרחי בגלל צימצום המקום. הייסמך המקורי כלל 127 עמודים.

להחזיר — או לא להחזיר?
מכתבו של ר"ב בנימין אל העורך (העולם הזה 838) ונס הערות העורך לפרשת קיבוי ננעו אל הלב (וכנראה יצאו מן הלב), אך לא מצאתי בהם הנמקה הניונית ומתקבלת על הדעת להחזרת הסליטים הערביים, או חלקם.

אם העובדה שנמצאים מעבר לגבולות 900 אלף סליטים ערבים נורמת להסתננות, מה תשנה החר זהם של מאתיים אלף מהם לישראל? הרי ל-500 אלף הנותרים תהיה אותה זכות מוסרית לבצע הסתננות...
אין לערבים שום סיבה קונקרטית להשלים עמנו. אפילו את מלחמותיהם באימפריאליזם הבריטי הם יכולים לנהל (ומנהלים) בלעדיו.

...תורות ל"מרנינות" שניהלנו. סיענו ללכד את הערבים לנוש אחר. אין זה נוש טבעי. היו קיימים בו פצלים נועזים, ערתיים, דתיים וחברתיים שהיו קלולים לתת לנו אחיזה במרחב, אילולי עשינו כמיטב יכולתנו לאתגרם. הדרך היחידה בה נוכל להסתגל למרחב ולהאחז בו היא בין הפצלים הללו. אולם רדיסם סיטונית של כל הערבים רק פועל לכיוון הפוך.

א. גולן, ראשון לציון
(ר' בנימין) מודה עם האנטישמיות המוסחרת ניון סוסטר דאללם, שדרש להחזיר לפחות חלק מה"פליטים הערביים לארצות ישראל...
באם ניוכע ללחץ האמריקאי-ערבי ונחזיר את המספר הקטן ביותר של פליטים, נביקע במו רינינו מירבה בריבונות ישראל. נביקע זו תהיה סימן לעידוד מעשי הרצח המבוצעים כמעט מדי יום ביזום, או הפליטים הערביים יהיו את הנשים הששי (החמישי כבר קיים בתוכנו).

יצחק י. הללי, ירושלים
...אתם מקשיבים יותר מדי לריבוי כמאל בקול משמך.

ישראל הלפרן, ירושלים
על כנפי ההיסטוריה

המיר רציתי לדעת אם ישנו נושא אחד שאינכם מתייחסים אליו בלען. סוף סוף גיליתי: הקרב על נגבה וקרבות הטיבה נבעתי כלל (העולם הזה 838). רבותי, אם זה לא ציבור הנשם במלוא מופתו, כש"משך כנפי ההיסטוריה של האומה הקמה לתחייה אחרי אלפיים שנה וכי מהרהר מכל שורה מודפסת, או אני חיייהתגנב...

דוד גורמן, תל-אביב
הדוגמה של נגבה היא לפי מיטב המסורות היפות של העולם. לא פעם, משר נסיעתי בחוץ לארץ, נקראתי לפינות ניו שלחה ורונעות. היו אלה כרבות של חילים שלחמו ומתו באותו מקום והתושבים טיפלו בהם ושמרו עליהם מדור דור. לדעתי אין אות הוקרה גדול מזה ללוחמים שחרפו את נפשם על הגנת הישוב.

דורון אבנרי, באר-שבע
...מה רנו לבי שאפרים דקל (הבינוני במשפחת דקל-סרנר, להוציא את המס"מניק שבגליליים) ירש את מקום קרוב הנעץ יוסף דקל בעודנו בחיו. אין ליוסף כל קשר לספר עזילות שיו ורי לו בע"ב בודתו כמכרז ההנהגה, מבלי הצורך לצאת לציבור ההרב כמכתב ספרים. לכן מספיק לו שהקישור נמל יסו הוא בו משפחתו. כבדוהו כיום, במחלקת הנצחה זכר החיל, יוסף הנו ידוע. וראיה, כי תיאורכם, "הממושקה" הוא נכון. אבל משנה דאגה נרמה לי העובדה שלא רק שמו הפרטי אלא גם עזילותו מודוס בתיאורכם... מניע הדבר לציבור, שלא יחליטו יוסף המנצח באחיו השני יוסף.

מאיר לנרנא, תל-אביב
ש"י העולם הזה בילבל את התיקים.

לא נאכל ולא נברא
אל המדור מדיניות (העולם הזה 833) העתקתם סיפור ממדור הרכילות של דהליי קמטש על סעודה דיסולמית מיתורית בלונדון. עלי להביע את השתתפותי בצערכם שנפלתם קרבן לכדייה נמורה. לא נשכרת סעודה ולא הוכנו 150 ארוחות ולא היתה תזונה סדירה, רק שולחו אחד ל-13 איש החזמו עלי-יו משה בריסל, נססח העבודה הישראלית, לקראת המנישה החודשית הקבועה של נספחי העבודה הרויים בלונדון. אבנ, כל אחד מה נוכחים שלי בעצמו כיער מה שאכל ולא יונש, אפוא, כל השבוע — ובודאי לא השכחו של "לפחות אלף ל" בדכיונים" — למשלם המסיום הישראלי.

לירי קמטש הובאה כל המעשה על ידי בעל המסעדה שרצה בפרסומת לעסקו. האם גם אליכם

העולם הזה

השבועון הסצור לאיפורמציה

מסוק השבוע

סייג לחכמה הכחשה.

במרחב

אחרי הודעתו של מר בן גוריון על כחנותיו הטובות של מוחמד נגיב, נודע מ"קור מוסמך ביותר כי הדיקטטור המצרי כבר נתן הור"מ

רישום מתנדבים

עם התקרב עונת הגשמים החזקים, על כל הסכנות הכרוכות בה למע"ברות ולספרים בחלקים השונים של הארץ, החליטה מערכת "העולם הזה" לקרוא את קוראיה להירשם כמתנדבים ולהיות נכונים להיענות מידית בשעת הצורך.
כל קוראים המוכנים ל"התגייס לכמה ימים בשעת" חירום מתבקשים לפנות בכ"תב, תוך ציון השם, הכתובת והגיל, אל מערכת "העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב. נא לציין על המעטפה: מניח ל"מבצעים", רישום מתנ"בים.

כל הנרשמים יקבלו שא"לונים מפורטים למילוי.

נשלחה על ידו
מיכאל אליצור, קצין עתונות בפועל, משרד החוץ

הרוקטור והמרחב
הייר לר"ר נחום גולדמן (העולם הזה 839, 838). לא נשאר בלבי כל ספק שהוא איש הסגול לליר שיע אותו ולהשיג אותו שלום עם הערבים — כמובן, בעזרת מומחיה יודעית-עובית. שמא יתחיל הרוקטור הנכבד קודם ללמוד ערבית, על מנת שיוכל לפחות להחליף דברים עם המומחים שלו, אם לא עם הערבים עצמם...

זהבה שופמן, חדרה
התרנשתי עד לרמעות למקרא רות ההקרה העצמית של דיר נחום גולדמן. אכן, הוא איש המ"סונג לייצג את הדור הצעיר בארץ, שבא לידי הכרה השלום עם הערבים הוא הכרח לקיומנו, ושמן ההכרח לחתר לשם כך.

אלא שיש ישראל יאסרך להורין בסבלנות עוד זמן מה, עד שלנכרת גולדמן תהיה הנכונות הנסיצית לעבור ולהשתתף במורח ועיר שמר גולדמן הצעיר יסיים את הנימנסיה האמריקאית.

י. שקמולי, תל-בי"ח
איני רואה שום דבר משונה בהצעת למנות את דיר גולדמן לשר לענייני המרחב — למרות שהוא עצמו אינו מתמצא במיוחד בשטח זה. דבר מסובל הוא ששר לענייני חוץ יהיה אך ורק מרינאי מצטיין ואיש מעשה שרשם לעצמו כבוד ביער העולמית. את העבודה היומיומית והסכנית יעשו מומחים בלשים נמוכים יותר. ומומחים לעניינים ערביים לא יתחרו לנו לעולם.

ד"ר אברהם כהן, חיפה
הקיצוץ לא ידע
נראה לי כי אתם מאד כועסים על קיצוץ להכות"חכבי וקיצוץ ברעם על כי הם אנשי השומר הצעיר, המטיינים השכם והערב לאיחוד ערבי-ישראלי נור"לם בקצמם את אדמת הערבים. אולם העובדות הן: אחריה: עם הקמת הקיבוצים הני"ל מסרו להם ה"מסורות את האדמה, מבלי לומר כי הן שייכות למישהו. קעת מנסים הקיבוצים למצוא המדר של שלום עם הערבים.

יגאל ברגר, חדרה
רגלים לראש
בכער לרשימתכם על סר"הקידור זהבה גילבר (העולם הזה 839) הזכרתם גם את משה לורע. הס"ליתה עם מיה ארנסובה, אבל היא לא דייקה בפר"מים שמסרה לכם על משה. הוא לא היה מרד כסון, גם לא גנול. הוא היה חניך תנועת-נוער. ואשר ל"ריקוד בפני חילים אוסטרליים" זה לא היה ולא נברא.

יוסף לורע, אחיו
השער של זהבה גילבר היה מבש מושלם. הייתי רק רוצה לדעת למה שייכות הרגלים היפות המוריעות ליר פני הנערה.

דוד מרכוס, תל-אביב
לנערה, כמובן...

גם הרות השוכה
רק איש המכיר היטב את הים יכול לחזקיר נכוי זה את הישג אנשי ישראל (העולם הזה 838). או"ר"ח הושב בשלחה בחזרו אינו יכול לעמוד לעצמו מה זאת ספרות-חופת בלב. כי להימצא בקליטה כמו ישראלים בספרות כונו זה כמו להימצא ליר בית גנ"ק"ק המהפנט. כל נוש בגון הנוסע עלול למעור אותך כאילו לא היית קיים מעולם — ובאיון קלות ומוטה, חיפה

את חשאת להקים לו צריף גורבני באביר-עזילה, במדבר סיני. נגיב, שהוא חסיד מן שבע של סוקראטס, תן לפני צאתו ראיין לאינכון ולא-מוסמך לעורך אחר סאעה במלון גלי-נילוס, בו אמר שאין הוא מכיר עור אנטי-ציונים, אלא ערבים בלבד. כן ציין כי איבן-סעוד לימד את 582 בניו לקלל ב"רוסית.

המאניפסט הישראלי המקוצר

החמשייר
היה היה גבר, איש ש"י, שגילה גילויים עד בלי די. הוא ידע את הכל, מלבד פרט (לא גדול): מי בא אל אשתו בשואי.

אכבד
מר ד"ר בן-גוריון,
ראש הממשלה ושר הביטחון,
ראש אגף-עבירות,
ישראלים.

הנצי"ל גבורים בדגלים

אצ"ל ראש הממשלה

בעוד ימים מעטים אתה תניח מידך את תיקו של ראש ממשלת ישראל ואת תיקו של שר הביטחון, שהחזקת בהם במשריך או בעקיפין משך למעלה מ-20 שנה. עם מעשך זה אתה עומד לסיים פרק בתולדות מלחמות ישראל, אותריך ומתנגדיך יורו שפרק זה ישא את שמך בספרי הלימוד של הדורות הבאים.

כאחד מאלפי הצעירים ששרתו בתקופה זו תחת פקודתך, אני לוקח לעצמי זכות לפנות אליך בבקשה שתנצל ימים אחרונים אלה בתפקידך, כדי לעשות מעשה גדול של צדק. בקשתי היא שכראש הממשלה וכשר הביטחון תשבור את כל המחיצות האומללות החוצצות עדיין בין דם לדם ובין קבר לקבר, ותיצור אחדות ושחיתון בין חברי בני דורי, שנפלו למען הקמת מדינת ישראל תחת דגלים שונים וסיסמות שונות.

אני מרשה לעצמי לצרף למכתבי זה כמה תמונות, שיש בהן לזעזע כל לב עברי. אלה הן תמונות משפחותיהם של אחדים מבין חללי הארגון הצבאי הלאומי, בשעת אוכרתם האחרונה. לפי החוק הקיים בארץ, אין משפחות אלה זכאיות לשום עזרה ולשום תמיכה מצד המדינה אשר למענה נפלו בניהן. בעיני המדינה לא קיים הקורבן, ולא קיימת החובה המורית לתגמול.

אין אלה המקרים היחידים. הרשה לי לצטט כמה נוספים: אהרון אברהמוביץ, אחד ממתקפי מלון המלך דוד, הספיק לברוח ממקום הפעולה לירושלים העתיקה ונהרג שם. הוא השאיר מאחוריו הורים קשישים, אחיו בילה חמש שנים בגלות איתריאה. כיום הוא עובד כפועל, אינו מסוגל לפרנס בכבוד את ההורים, שנשארו שקועים בעוני.

עד היום גטוש הויכוח אם הסכימו המוסדות הלאומיים לפיצוץ מלון המלך דוד או לא. אך דומני שאין ויכוח על עובדה אחת: אהרון אברהמוביץ לא מוצץ את הבנין להגא' תו לפרטית. האין הוריו זכאים לתגמול?

אשר בנימין, יליד הארץ, נהרג בירושלים בהתקפה הראשונה של אצ"ל על בנין הבולשת. משפחתו אינה זכאית לתגמול.

יעקב רו יצא בשנת 1939 להגות מוקש בשוק הערבי בירושלים, באחת הפעולות לשבירת ההבלגה. המון ערבי נסער כמעט קרע אותו לגזרים. פצוץ קשה נפל לידי המשטרה, שהחלה לענות אותו על מנת לגלות את סודות הארגון. יעקב רו הרגיש שלא יוכל לעמוד בעינויים אלה. כדי להציל את חבריו פתח במו ידיו את תחבושתו ואבד את עצמו לדעת. הוא השאיר אחריהם הורים נזקקים. חוקי ישראל אינם סבורים שהם זכאים לתגמול.

במוצאי יום הכפורים, 1946, יצא רחמים כהן, רחוק בן 30, בראש אנשיו להתקין את תחנת-המשטרה בחיפה. רימון-יד התפוצץ בידו, ריסק את זרוע ימינו, הבריטים שלחו לגלות קניה, שם ישב חמש שנים. מדינת ישראל אינה מכירה בו כנכסה הזכאי לתגמול.

ישראל פינתה, חניך הנוער הציוני וחילל בצבא הבריטי, טי, עמד לשאת אשה כאשר יצא להתקפה על משטרת רמת גן כדי להחרים נשק. הוא נהרג בפעולה זו, בה נשבה דב גורנר. הוא השאיר אחריהם הורים חולים שאינם זכאים לתגמול.

"לא הרשיתי לך ללכת. אבל אתה הלכת. לשם מה?" זועקת בתא ה-

תלייה אמו של נסים לוי. שנפל בשבי האנגליים כשנחשד כרצח יורש

פעולות הארגון הצבאי הלאומי ולוחמי החרות יש ראליו, היה העול הכספי קטן מאד.

מבין 393 הרוגי הארגון הצבאי הלאומי, רק 58 נפלו בפעולות נגד השלטון הבריטי. האחרים נפלו כחיילי צה"ל ובפעולות העצמאיות של אצ"ל בתקופת המלחמה. בצורה זו או אחרת חל על אלה חוק התגמולים. 58 הרוגי אצ"ל עומדים מחוץ לחוק. יש להוסיף אליהם מספר קטן יותר של חללי לחי"ם וכמה עשרות נכים, שמספרם אינו מגיע ל-50.

רק חלק קטן מכל המשפחות האלה היו מטילות מעמסה כספית על המדינה, אילו הן ענקו להם אותם הזכויות כמו למשפחות חללי צה"ל ונכים. בהרבה מקרים הגליו הפצעים הכלכליים במרוצת השנים, במקרים רבים גדלו אחר צעיר, קבלו על עצמם את עול פרנסת המשפחות השכולות, אחדים מן ההרוגים, כמו עולי הגרדום דב גורנר ויעקב וייס, לא השאירו אחריהם כל משפחה. משר פחתו של שלמה בן-יוסף, ראשון עולי הגרדום, הושמרה בפולין אחר מותו. אלו חכים, שנתלה בקהיר אחרי רצח הלורד מויק, השאיר אחריו משפחה מסודרת. אפשר להניח שרק 10% מכל משפחות החל"ם היו נופלות כמעמסה על תקציב המדינה, אין זה מחיר יקר בעד תרומה כה גדיבה של דם.

אולם לא הצד הכלכלי הוא המכריע. פצעים כלכליים מגלויים. פצעים בנפש האדם עלולים להישאר פתוחים וממאירם עד סוף ימיו. משפחות החללים אינן מבקשות גרבות ארגוני סעד וגמלות חסדים הציעו לאחר מכן תמיכה כספית. הן דחו את ההצעה. דורשות את ההכרה הרשמית מטעם מדינת ישראל, ואת תמיכתה הרשמית במקרה הצורך, כדבר אשר בזכותו לא בחסד. כי זו הורשה האמיתית: הכרה.

בשום חוק מחוקי ישראל לא הוזכר שמו של הארגון הצבאי הלאומי אפילו פעם אחת. לחי"ם היה מאושר יותר. שמו נזכר בחוק אחד — החוק שהכריז עליו כעל ארגון טריטוריאלי, אחרי רצח הרוזן ברנדוט. חוק הנכים (תגמולים ושיקום) קובע שהוא חל על שרות פעיל ביחידה לוחמת של ארגון ההגנה בארץ-ישראל או שרות על פי קריאת המוסדות הלאומיים בארץ ישראל, ביחידה לוחמת של צבאות הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה ואירלנד הצפונית. חוק זה לא נתן לשירות הבטחון אפילו אפשרות מוסמכת לכלול בו את אצ"ל ולחי"ם. חוקים אחרים, כגון חוק בתי הקברות הצבאיים, חוק נכי מלחמות שלפני הקמת המדינה, חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, חוק הנכס וחוק החיילים המשוחררים, מש"ה משים כולם בנוסח אחד: "...כל שרות ששר הבטחון הכריז עליו, פאכרזה שפורסמה ב"ר שומות, כשרות צבאי לצורך חוק זה". בכל המקרים האלה פרסמת צו המעניק למעשה את זכויות החוקים לאנשי אצ"ל ולחי"ם שנפגעו או נהרגו אחרי ה-30 בנובמבר 1947, יום הכרזת א"מ על הקמת המדינה. אולם בכל הצווים האלה לא הוזכרו השמות אצ"ל ולחי"ם אפילו בפעם אחת, הסתפקת לקבוע שאני מכריז בזה על שרות בכל פעולה מאורגנת נגד הכנופיות הערביות והצבאות הפולשים, כעל שרות צבאי לצרכי החוק ה"אמור". המדינה העניקה, איפוא, את הזכויות הרגילות למשפחות החללים והנכים של אצ"ל ולחי"ם שנפגעו במלחמת העצמאות, והיא שללה את אותן הזכויות מן הנפגעים במלחמת המחתרת נגד השלטון הבריטי.

נפילתו של בן צעיר היא מכה נוראה לכל משפחה, לעולם לא יתכן תחליף לאדם חי, שטופח וגודל מן העריסה ונקטף על סף הבגרות. נפילתו של בן, ללא תגמול המבטיח את קיום משפחתו, היא מכה חמורה כפליים. אולם פי אלף חמורה המכה כאשר האומה מפנה את גבה אל הקבר הרעון, מכריזה על הבן כעל בוגד מנודה. התיכוח בין המוסדות הלאומיים לבין שני ארגוני המחתרת מסרביה-המרות לא ייפטר על ידי צו רשמי של ממשלת ישראל. התיכוח זה הוא נחלת ההיסטוריה, וההיסטוריה תחזיר את דינה. איני מתיימר לנחש מראש פסק דין זה, אך אם אני מצד להניח שהוא לא יצדיק את כל טענות ארגוני המחתרת, וגם לא את כל טענות המוסדות הלאומיים של אז, הוא יאשר שדוד רזיאל ואברהם שטרן ופיקודיהם נתנו דחיפה גדולה למלחמת-השחרור העברית, וכי ממשלת המנדט לא היתה מסתלקת מן הארץ ללא פעולתם המתמדת, הנוצרת ורבת הפורע. אולם הוא יאשר גם שארגוני

נספח 1

זוהי אזכרה "פרטית" לגיבורים "פרטיים". שעה שמשפחת חללים מבכה את בנה, עומד מנחם בגין וכמה מראשי תנועת-החרות ומכבדים את ההרג שנפל בשרות הארגון שהם פקדו עליו. בית-קברות בשבי ציון הוא אחד מבתי הקברות היפים ביותר של אצ"ל, ואנשי המקום שומרים עליו יפה. אולם הוא נולד כמעט במקרה. כאשר קיבלו וותיקי אצ"ל את גופות חבריהם שהועלו לגרדום, עמדו על הכביש ולא ידעו מה לעשות בהן. עיריית נהריה פחדה מפני כל מגע עם "פורשיים", אפילו "פורשיים" מתיים. לבסוף נענתה שבי ציון לבקשתם למקום מנוחה לעולי הגרדום. שום אישיות רשמית של ממשלת ישראל לא ביקרה עדיין בבית-קברות זה, או באחריים.

נספח 2

בין המתקפים שהשתתפו בפריצת כלא עכו היה זלמן ליפשיץ, מסגר מכני בן 19. אביו, צבר מראשוני תל-אביב, שרברב, התכוון אותה שעה לפתוח יחד עם בנו בית-מלאכה. כשיצא זלמן מן הבית השאיר את כל התוכניות, ואת אחיו, הצעיר ממנו בשנתיים. עם נפילת הבן הבכור התמוטטה המשפחה. האח הצעיר, שרצה להמשיך בלימודיו, נאלץ לפרנס את המשפחה. אומר הוא על אחיו המנוח: "הוא היה בחור פשוט. הוא הרגיש יותר מאשר הבין. הוא קרא ספרים על הבורים והאיריים. התמימות והאידיאליזם הנלהב שלו, הם שהביאו אותו למלחמת-השחרור!"

מיפקד בית"ר ליד
לוח העישי בחור
הגרדום במנצח עכו.
אנשי אצ"ל ולחיי
דרשו תמיד כי ה
מבצר ההיסטורי, ש
יסודותיו הונחו עוד
בימי הצלבנים ושי
באחד מחזיריו נכלא
בשעתו זאב זיבו
סינסי אחרי שנידון
למאסר עולם, יהפוך
למוזיאון לאומי. מר
כזו של מוזיאון זה
היה צריך לשמש
חור הגרדום, בו
ראו ציורים עבריים
כה רבים בפעם ה
אחרונה את אור ה
עולם. לפני שנפתחה
מתחת לרגליהם הדי
לת וחבל התליה
שבר את מפרקתם.
השליח העכה אר
ת רשונות.

המחלת לא היו מצליחים
לעולם לבדם, לולא היה קיים
ישב מלוכד שבסיסי
היתה החישובות העובדת הצ
מודה לקרקע, וארגון ההגנה על חילותיו.
יחר על כן, סילוק האנגלים מן הארץ היה
ממט שואה על הישוב לולא עמרו מוכנים
כלי הביצוע של הישוב המאורגן, שהתיכנו
מול הפלישה הערבית והקימו את המדינה ב
שדות הקרב.
ישנם צודים מכאיבים לחיכות זה, ודרוש
אומץ רוח רב מצד כל הצדדים להודות ב
טעויות. מסירת לוחמים עבריים לידי הבר
לשת הבריטית, שטיפלה בהם במרחמי הער
נויים ושלחה אותם לגלות, תשאר פרשה
מכאיבה. אולם גייסות של רוחבילב, נכר
נות להודות בטעויות חיתור על גאווה איר
שת הן תכונות הדרושות למנהיג לאומי.
מנהיג כמורך, שהיה אחראי במישרין למר
קים המזהים של מלחמת העצמאות, יכול
להרשות לעצמו תכונות אלו.
רק במקרה אחד אפשר היה להצדיק את
של לחה הסטאלית של תרומת הסורים:
לו אמנם הוכח בעליל שהיה בכוחם לתפוס
את השלטון בעם ובמדינה בכוח הנורע.
האשמה זו הושמעה לא פעם בהודעות המר
סדות הלאומיים. אולם עד היום הזה לא
הובא שמץ הוכחה לכך. אני מצו לומר
שאין כמעט איש המאמין בכך ברצנות.

שתי תמונות אלה מגלות סרגיה אנושית מועזת.
אמו של נקר, שהשתתף בפריצת כלא עכו ונתלה
עלידי הבריטים, מבכה את בנה. בנה השני (תמונה
משמאל) הוא מסורף ועיוור, שוכן כיום במוסד
לחולי רוח, צעדים מעטים מן המקום בו נתלה אחיו.
הבן השלישי הוא נכה מלחמה, קטוע רגל. הבן הרביעי נהרג לפני חודשים מעטים במבואות בית"ר.
מול גורל נורא זה שמרה האם על גאוותה, סרבה לקבל כל תמיכה, אפילו הוצאות דרך לאזכרה.
נמנחם בגין, ראש תנועת חרות, שבא לבקרה, אמרה האשה הגאה: "מר בגין, אין צורך לנחם אותי".

נסכה 4/5

כאדם שהצטרף בשחר נעוריו לארגון
הצבאי הלאומי, פרש ממנו תוך שלילת רכבו
ווכה לשרת תחת פקודתך בארגון ההגנה
ובצה"ל, נתנה לי הזדמנות נדירה לראות
אלה גם אלה בפעילותם ובהקרבנותם. לא היד
הבדל בין לוחם ללוחם. אליהו בית צור
גבור לחיי לא עלה ולא נפל בגבורתו מאריה
קוצר, איש חי"ש תל אביב שנשאר במביאות
בית עפא. האינסט נקט הטבעי של הלוחמים
עצמם הרס מומן כל הבדלה מלאכותית. ה
מדינה חייבת ללכת בעקבותיו.
אין מנוחה לדם שלא זכה בהכרה.
הוא מרעיל את האווירה, הוא מנע בעד חלק
גיכר ויקר של הנוער העברי להרגיש את
עצמו כשותפים אמיתיים של המדינה, שהם
תרמו כה הרבה להקמתה. תנועות פולי
טיות מסוימות, כמו תנועת החרות, נסיו
נות המחלת האחרונם וחוגים דומים שאבו
את הדינאמיקה הרגשית שלהם מן הדם הזה
שלא נגאל עלידי המדינה.

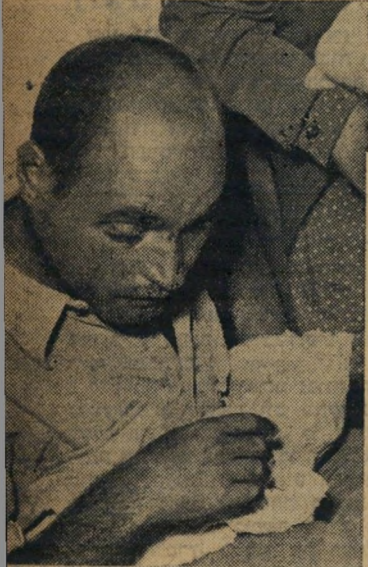
שר הבטחון היוצא היה בלי ספק צריך
להיות מעוניין להשאיר אחריו מסורת שלמה,
רצופה ואחידה של לחימה עברית. לרוע
המזל אין כיום מסורת כזאת. במקום מסור
רת אחת גדולה, שתעמוד מול הנוער הקס
אחרינו. קיימות מסורות רבות, קטנות, מקור
טעות ויריבות זו לזו.
בקצה האחד של במת הנוער נולדה מ
סורת עצמאית כמעט של הסלמי, השראת
רוחו של יצחק שדה. המקיימת עצרות נפר
דות ורואה עצמה גרדפת ומקופחת. בקצה
השני מקילמת בית"ר אזכרות פרטיות לעולי
הגרדום. פרשת ניל"י, הגנת תל חי, מרד
הגיטאות, חנה סנש וחבריה, ארגוני הכח
תרץ על מפעליהם השונים, ההעפלה ומלח
מת העצמאות, לכל אלה נמצאו בעלים פרי
טיים, הטוענים איש נגד רעהו, מטפחים
סילתחים פרטיים, מרוממים גיבורים פרטיים
ומנסחים היסטוריות פרטיות.
זוהי תופעה מדאיגה וחולנית, אף שכיחוק
תולדות ישראל תמצא לה בלי ספק תקדי
מים ויבשר למשפחות החללים את בשרות
תעזור לסיפוח הכרה לאומית אחידה, והיא
לא תעזור לחינוך לוחמים ישראלים בריאים.

אני מרשה לעצמי להציע לך לסיים את
שרותך הארוך כאחראי לבטחון היישוב וה
מדינה במעשה גדול שישים קץ לפילוג לוח
מים ויבשר למשפחות החללים את שורת
הנחמה שסוף סוף הכירה המדינה בקורבן
האנושי של בניהם. יהיה דין אחד להרגלים,
לפצועים וללוחמים מכל המחנות, בעלי כל
ההשקפות.

איש לא יצפה ממך לוותר על דיעותיך, או
להיסוג מעמדות שאחה חושב אותן לנכונות.
גייססה אנושית פשוטה, שתקבע את שחיון
הלוחמים במעשה, בקורבן ובמחלת תסיים את
המפרשה שהפכה חלק מן החיים הפרטיים
של כולנו, ותוסיף לגדולתך האישית.

אני מאמין שבלכתך לשדה בוקר רצית
לעשות, בין השאר, מעשה שיאיר למרוחק
ויקבע שוב את עקרונ ההגשמה האישית
והדוגמה האישית כעקרונ עליון בחיי האומה.
יהא נא מעשך האחרון לפני כן מעשה סמלי
שיתן כבוד לכל אותם שהלכו בראש וה
גשימו את הכרתם בחייהם ובמיתם תחת
דגלים רבים — אך למען מטרה אחת.

אורי אשכול

תמונת תקרית קיביא בעתון מצרי*

שלג בדמשק, גשם בתל-אביב, קור באו"ם.

העם

ירוקים מדי

שלג ירד בדמשק, הלבין את סימטאות צמאן. גשמים הצליפו ברחובות תל-אביב. גל קור בלתי-רגיל פקד את המרחב, לא הבין חין בגבולות המגוחכים, מעשה ידי אדם. לא היה זה אלא אישור חיצוני למזגיה. אחיר הפנימי המעיק על ישראל ושכנותיה. ייתכן שמעולם לא היתה השנאה ההדדית כה מקסימה, לא היו הפחדים ההדדיים כה מרעידים, כמו בנובמבר 1953.

לא תבונה, לא ציונות. השקע ה' מטאורולוגי שסמל גל קור אחרון זה נשא את שמו של כפר קיביא. באו"ם נמשך ה' חיוכוה אם לגנות את ההתקפה על הכפר בחרי' פות בלתי רגילה, או בגידופים דיפלומטיים יותר שיגרתיים.

לו היתה ממשלת ישראל נבונה, היתה מת' נצלת בכנות למחרת יום התקרית, מציעה לשלם פיצויים לקורבנות. לו היתה ציונית, היתה מגנה את התקרית מן השפה אל החוץ, מודיעה שהענישה את האיש האחראי. אולם ממשלת ישראל לא היתה במקרה זה לא גבונה ולא ציונית ביקשה לתרץ את אשר אי-אפשר לתרץ, לשכנע את העולם שהרג הילדים והנשים הוא מוצדק.

במסדרונות או"ם נאנחו אנגלים וצרפ' פתים, שכבר ביצעו בהיסטוריה שלהם כמה אלפי תקריות-קיביא משלהם: "הישראלים הצעירים האלה הם ירוקים מדי..."

ראש הממשלה

סיפור השבוע

ד"ר הרצל רוזנבלום, עורכו של ידיעות אחרונות, הוא יהודי נמוך-קומה וזריז-תנו' עות, בעל גולגולת של חכם סיני בתמונה עתיקה. בהיותו בחופשה קרא כי דוד בן גוריון החליט לצאת לשדה-יבוקר. הוא זכר שבי. גיי. לחץ פעם את ידו בחמימות, החליט לשלוח את לחמו על פני המים. הוא כתב מכבד לראש-הממשלה, ביקשו להת' פנות לשיחה עמו, הודיע שהוא מוכן לבוא אליו בכל שעות היום והלילה. למחרת היום שכת את כל הענין, משוכנע שלא יצא מזה כלום.

לתמונה הלא-מעט צילצל לפתע הטלפון במערכת ביום השני בשבוע שעבר, ומזכירת ראש-הממשלה הודיעה לו שבן-גוריון יחכה לו ביום הרביעי, בשעה 11 לפנות-צהריים בדיוק, במלון גלי-כרנת בטבריה. למחרת היום צילצל גם מזכירו של ביי. גיי, לחדר כי ההודעה אומנם נמסרה.

תאונה בדרך. נרגש למדי יצא הדוקטור לדרך. במכונית המערכת. נראה שגם הנגה היה נרגש למדי: בקרבת נתינה התנגש עם מכונית אש"ד, ירד מן הכביש, אך המ' שין בדרכו.

בשעה 11 בדיוק התייצב העורך בחדר-השינה הקטן של ביי. גיי. בבית המלון, ישב והתכונן לשמוע כמה דברים שיגרתיים. כע' תונאי חתיק לא הוציא גיר ועפרון, דבר המבהיל לעתים קרובות נותני ראיין. אולם הדברים ששמע נחרתו עמוק בזכרונו. ולא היה בכך משום פלא: משך שעה וחצי שפך לפניו ביי. גיי. מבול של דברים, שכל

עורך ד"ר הרצל רוזנבלום
"מה הוא רוצה?"

דברם לעתונאי לפרסום בצורה שיוכל להגיד אחרת-כן שלא התכוון לפרסמם. סיכם העורך בן ה-50 אחר-כך: "לא כדאי להיות חכם מופרז, אבל גם לא טיפש מופרז. שאלתי את עצמי — מה הוא רוצה? הח' לטתי שלא כדאי לשאול".

דינאמי כל כך נרגש. בדרך הביתה רשם רוזנבלום עוד במכונית את פרטי ה' שיחה. כפי שזכר אותם. בבואו למערכת היה כולו אחוז התרגשות ליהטת (נזכר נוח מוזס, בנו של בעל העתון: "מימי עוד לא ראיתי ליטאי כל כך נרגש!") תוך שניות מעטות נתן הוראה לתל לספורו את הכר' תרת הראשית, ועמוד שלם בגליון ערב' שבת.

רק אז החלה עבודתו האמיתית. הוא לא רצה להכשיל את ביי. גיי. אלא להיפך, לרוממו. כמו רביזיוניסטים וחתיקים רבים ראה בבן-גוריון את ממשיך דרכו של ז'בו'ר טינסקי, בניגוד לקו המתון של וייצמן, שרת ומנגנון מפא"י.

משפט מהם יכול היה להיות כותרת ראשית לגליון סנסציוני ביותר של עתונו. בגמר הראיין, כעבור שעה וחצי, שאל רוזנבלום את עצמו אם כדאי לשאול את ביי. גיי. במפורש אם מותר לו לפרסם את הדברים. הוא החליט להימנע משאלה זו. הוא הוזמן רשמית, לא נאמר לו שהדברים אינם לפרסום. מאידך, לו שאל במפורש, יתכן שהיה מעמיד את ביי. גיי. במצב לא נעים, כי לעתים נוח לאישיות ציבורית למסור

השמיט בכלל. כן פסל את כל הדברים שנאמרו על חשבונם של מנחם אוסישקין, ואחרים. **אין ציונים בעולם.** אולם גם הדברים כפי שהתפרסמו ביום הששי היו מזעזעים. היתה בהם, בצורה משכנעת, דעתו של בן גוריון על ההיסטוריה של השנים האחרונות: בין השאר אמר ביי. גיי. לדברי רוזנבלום: **אין ראש נחוץ, אלא עם נחוץ.** כאשר

אין עם, אין ראש. כאשר מדברים על עם בימינו, יש להבדיל הבדל מפורש בין הנוער שלנו — והשאר...

אין ציונים בגמצא (בעולם). אם מנהיג ציוני דגול אומר לצאן מרעיתו 5 שנים אחרי קום המדינה כי הוא מעדיף לערוך חופות וקדושים בקליוולנד מאשר לשוב לארצו ולמולדתו — מדוע יחפז ויעלה חסידו? (הכחנה, כמובן, לרב אבא הליל סילבר).

אין אני מחפש יותר ציונים... אני מחפש לפחות יהודים.

המנהיג הציוני הגדול שבגדולים, בניו גדלו מבלי להכיר את פני האות העברית (לדברי רוזנבלום, הזכיר ביי. גיי. בפרוש את שמו של וייצמן). אדם שאיננו מלמד את בנו עברית, מכשיר אותו בלי משים לשמה.

לא הייתי, לא עזר. עוד בו ביום שהתפרסם הסיפור קמה תדהמה כללית במח' נה מפא"י, מברקים עפו מאמריקה, השתרר תוהו ובוהו. דווקא מפני שתוכן הדברים היה כה מתאים לאופיו של ביי. גיי. עד שאי אפשר היה לזייפם, היה ברור לכל שהם אמתיים.

אולם לחץ מנגנון המפלגה עשה את שלו. ביום הראשון בבוקר מסרו העתונים (מלבד דבר והדור) הודעה רשמית, בו הודיע ביי. גיי. שהדברים שפורסמו אינם "לא נכונים ולא מוטעבים".

חייך רוזנבלום: "ברור שהם לא נכונים. ריככתי את הדברים. לו באמת הייתי מפרסם אותם בכלים שבי. גיי. אמרם, היתה פורצת בהלה חמורה פי אלף!" ולא לה שהוכיחו אותו על כי לא אמר במפורש שהוא עומד לפרסם את תוכן השיחה, הוסיף: "מה יש? בן-גוריון מכיר אותי 25 שנה. הוא יודע שאני לא חייט ולא עורך-דין, אלא עתונאי. זו היתה הזמנה רשמית לראיין רשמי!"

אין לי ספק... ההכחשה שכמעט איש לא האמין לה, רק הוסיפה שמן על מדורת ידיעות אחרונות. לשוא כתב עזריאל קר' ליבך, מתחרהו של רוזנבלום, כי ברור לו לגמרי שהראיין הוא שקר מאשיתו עד סופו. עתונאים מנוסים הצטרפו לדעתו של גרשום שוקן, עורך הארץ הנבון, שאמר

* מתוך רפורטז'ה שהופעה בשבועון אחר סאעה הקהירי. הכותרת הראשית: ממשלות ערב נשבעות לנקום את נקמת בני קיביא. התמונה הראשונה מימין מראה גויות של אם ובנה. "הם ילדו להתריע על פשעי היהודים בפני הבורא". נאמר מתחת לתמונה. במרכז: צילום חרותוב בית הספר העממי של הכפר. המנהל ובני משפחתו קיפחו את חייהם בפיו. משמאל: מראה כללי של הדרך הרא' שית העוברת במרכז הכפר, למחרת ההתקפה.

בישיבת מערכת: "אין לי כל ספק שאלה דבריו של בן-גוריון!" לנתיים התחיל רוזנבלום לפרסם סדרה שלמה של מאמרים על צורת הראיין, מרוצה מכך, שהעניין כולו נתן דחיפה רבתי לת' פוצת עתונו. גם הוא יכול היה רק לשער מה היתה כוונתו של בן-גוריון. דעתו: בן-גוריון רצה להנחית מכה על מנגנון מפ' לגתו שביקש להמליך את שרת בניגוד לר' צונו, ומכה שניה על שרת עצמו, שהוא רואה בו יורש של קו וייצמן השנוא עליו.

ממשלה

סיומו של פרק

למרות השתדלותו של דוד בן-גוריון (ראה לעיל) הגיע המרוץ הגדול אל כסאו הנטוש לסיום בלתי-רצוני לו. משה שרת נתמנה כיו"ר.

כבר בסוף השבוע שעבר הבליש שרת בטחון עצמי של מנצח. "אני מועמד וממפל' גה." אמר לעתונאי שראיין אותו. "מועמד מנגנון המפלגה" היתה הגדרה טובה יותר. צמרת מפא"י, שמעולם לא אהבה את דוד בן-גוריון, חששה כי פרישתו מהחזק צע' ראשון לקראת חיסולה והקמת שלטון אי' שי לא היתה מוכנה לצייט לפקודתו ולהמ' לך תחתו את לוי אשכול. אשכול עצמו חיך השבוע, אמר באידיש: "אני לא צריך כאב ראש!"

בשביל דוד בן-גוריון היתה זאת מכה מז' איבה. כי משה שרת מסמל ומגלם את כל המ' סורת הארוכה של התנגדות עקשנות לדעו' תיו ולמעשיו. אשכול כראש ממשלה היה יכול לסמל המשך שלטונו של ביי. גיי. מאחור' רי הקלעים. שרת כראש ממשלה מסמל את סיומו המוחלט של הפרק דוד בן-גוריון.

המקום נשאר ריק

כעוד הירושה הגדולה של ביי. גיי. שימשה נושא למאבק רבתי בין המפלגות ועסקניהן, היה נטוש מאחורי הקלעים מאבק לא פחות חריף על ירושת אחד מיועצי ביי. גיי. המאבק התחיל כאשר נמאס ליהושע ("גיוש") פלמון (שער העולם הזה 817) לכתב כיועצו של ראש-ממשלה לענינים ערביים. תפקיד גדול שהיה לו תוכן קטן. כי ביי. גיי. עצמו אינו מתעניין במאומה במצב ערביי ישראל. הטיפול המעשי היה תוהו ובוהו של סוכנויות מודיעין, מושלים, ממונים על המחוזות, קציני משטרה ועסקני מפלגות, שכל אחד מהם עשה כאוות נפשו, ולרוב את ההיפך ממה שעשה השני.

הזמנה אדיבה. כשיצא גיוש לחופשת לימודים ממושכת לאנגליה, דאגו כל המ' עוינים שלא יבוא במקומו אדם בעל קו' משלו, שיוכל להפריע להם. המועמד הרא' שון, הממונה על מחוזו ירושלים אברהם בירן, לא התאים להיאר זה. יותר התאים מועמד שני, מפקד חיל-האוויר לשעבר אהרן רמז עגול-הפנים, שלא עסק מעולם בענינים ערביים, אך גם הוא עורר פיקפוקים. בינתיים נשאר המקום ריק.

אחד הנתינים העקריים ממצב זה היה אבא חושי, אביה המצליח של עיריית חיפה, איובי החתיק של פלמון בענינים ערביים. מנייתו של חושי עלו מאוד בזירה הפוליטית עם הסתלקותו של ביי. גיי. שלא חיבב אותו כל עיקר.

כדי להכתיר את המצב בכותרת אירונית מתאימה, הזמין הכפר הדרוזי עספיה, מרכז

האימפריה הערבית החושית, את בן ג'י. לבנות בו את חורשי הקיץ החמים.

הכינור הנאלם

רעיונות אדמה גדולות מעלות לפעמים, ב- מקרה, אל פני האדמה שכבות שהיו קודם לכן מוצנעות במעמקה. הוועד שעבר על מפא"י עם פרישתו של בן ג'י, תהיה לו, כנראה, תוצאה דומה. כמו רבים אחרים, לא היה ח"כ מפא"י ולכן ארן מרוצה מהתפקידים שנמסרו לט"י פולו ושבתה גילה פישרון והצלחה. ויאמה, פ"י שקוראים לו ידיו והרצות להיות ידיו, נשא פליבו פישר על התקופה בה כהן בהצלחה בלתי-רגילה כמלכיר חללי של מפלגת פועלי ארץ-ישראל, חלום כמוס כמ" ע"ס לעסוק בתפקיד הסברה, במקום ב- תפקידים ארגוניים.

כמו אלברט איינשטיין, הרואה בעצמו ב- ראש וראשונה כנר מעולה, חשב האיש מוצק'הגוף, בעל המבטא הרוסי המובהק, שפשוטותיו האמיתיות חבויות בראש וראש שונה בשטח זה, חלם על הרגע בו יוכל להופיע זאת. "חבוי בן עיתונאי גדול", אמר פעם ספק פליצטו, לבן ג'י, מולו עמד לא מעט באולפן ציט"ס מפלגת חריפה, פשרצה לקבל על עצמו את עריכת היומן האפלטוני הפרושי, חזר, אך בן ג'י, שהע" דין בדרך פלל לדפו את ענייני ההסברה תחת פיקוחו הפוליטי, ענה לו: "הן לו להמשיך להיות חבוי".

נגינה ללא-תיק, אך גם בתפקידיו ה- קודמים השתולל ארן, איש העליה השלישית, להניח את ידו הכבדה על עתונות המפלגה, לפחות, התערב לא פעם בצורה תקיפה בע- ריכתם של אשמות וחזר *

פשהתברר למפלגה, חתורש, שהתסטרותו של בן ג'י היא סופית, צילצלו הפעמונים גם לזיאתה, שכל עוד היו שירותי הוועד מ- מסוננים למשרד ראש-הממשלה, לא היה לו בהם דריסת רגל. עם החלטת מרכז ה- מפלגה, השבוע, להציע לתפקיד שר ללא- תיק, במקומו של "מהגוני" לבון, המקבל את תיק הבטחון, היה זה כמעט ברור: רעידת האדמה הבלתי-רצונית עשויה לתת הזדמנות ארן להגשים את חלומו הישן, להתחיל לנגן בכינור.

מפלגות

וקצת חשודים

קום אל הקרב, טוריאדור... יתכן שח"כ מפא"י הלוחם-בשיתות אליעזר ליבנה ארן, לעצמו מנגינה זו כ- פירס, לפני חודשים אחדים, בדבר, מאמר בשם "אל השחורים", בו התקין בחריפות את השחיתות שפשה במפלגה, שם המא- מר היה רמו לרבי לוי אשכול, שהגן ב- שעתו על סקידה הסוכנות המושחתים בפסק התגנכי "לא תחסום שור בדישו". אולם גם ליבנה לא יכול היה לתאר לעצמו שנק- מת השחורים תהיה כה מהירה ותוקפנית. ביום בהיר אחד קבל מכתב מהמוסד לב- קורת של מפא"י, בו הוזיהר אותו המוסד שלא לעבור מדירתו בגבעתיים לבית החוש

* לפני שלוש שנים פטר בחודש אחד את כל חברי מערכת אשמות, בטאון ה- משמרת הצעירה של המפלגה, שדרך ערי- כתה את השבועון לא היה לטעמו.

שהקים לעצמו בקרית-יובל, ליד ירושלים. טען המוסד: הבית בעל ארבעת החדרים והריהוט היפה, אינו הולם איש-צבור, ה- צריך לשמש בצנע חייך דוגמה לאחרים. "ישנם אלפי חברים..." ליבנה הת- רת, הפך את הפקודה, דרש מיד בירור פומבי בו יוכל להשמיט את דעתו לפני עדים. במקום תשובה קיבל מכתב שני, שכלל את הדרישה לצאת מיד מן הבית, שעלה כ-25 אלף ל"י, אותו ירש ליבנה מאבי האמיד. הפעם יצא ליבנה מכליו. קרא הוא: יר- נם אלפי חברים בצמרת מפא"י החיים בת- גאים טובים ממנו, אחדים מהם אפילו על חשבון המדינה. כסופר וכנהוג-דעות הוא זקוק לחדר עבודה ולחדר אורחים. אין אלה אלא בלי-עבודתו, ממש כמו מחרשה של חקלאי או פטיש של מסגר. לדעתו עשה מעשה טוב בכך שהשתמש בכספו הפרטי, לרכישת בלי-עבודה כאלה, במקום להשקיע אותו בעסקי ספרות או להלחוח בריבית. בהיותו משוכנע שההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר, דרש ליבנה שוב ברור פומ- בי של כל שאלת רמת חיייהם ורכושם של עסקני המפלגה, הציע שכל המנהיגים יפ- סמו מיד את רשימת כל רכושם. אולם המור- סד לבקורת, ברוב זהירותו, לא ענה אפילו על דרישה זו. הוא פחד ליצור תקדים העשוי להמיט שואה על שמה הטוב של המפלגה. שבוע ישב ליבנה עם אשתו ושתי בנור- תיו היפות בבית החדש, בשכונה שאדמתה הוקצבה על ידי הקרן הקיימת לעסקנים ולפקי- דים גבוהים. מנהיגי המפלגה, שבאו לבקר, אמרו לו שהוא צודק. אולם בינתיים גרמה לו מלחמת השחורים נזק עצום. היא תפריע מאוד להפצת דעותיו (שער העולם הזה 798), המסתכמות בדרישה להקפיא את השכר ב- ארץ, להוריד באופן קיצוני את רמת המח- ייה של העם.

חקלאות

התפוז האדיר

באותו חלק של תקציב המטבע הול, שא- נו בני על תרומות, היה תמיד פרוי והור- הישראלי סעיף חשוב ביותר. תפוחי זהב היו עבור המדינה, המחפשת ללא הרף מק- רות הכנסה, מכרה זהב, של מטבע זר. דבר זה היה ידוע לפרדסנים לא פחות מאשר לשר האוצר. מדי שנה בשנה התנהג- בינו לבינם חיכות נצחי על התמורה, בלירות ישראליות, שיקבלו עבור ייצוא תוצרתם. כל השנים, כשהשער הרשמי של הדולר לא זו מ-357 פרוטה, למרות ההתדרדרות התמלית של הלירה, ודרשו הפרדסנים לשלם להם סכום גבוה מזה, טענו שהשער הרשמי אינו יכול לכסות אפילו את הוצאות הקטיף. "אם כך", טענו, "מוטב לנו להסוך את הפרדסים לאדמות שיכון".

הפרדסים לא נהפכו, אומנם, לבתי-טבון מרובעים, אך כאשר ב-1951 לא שבעו הפר- דסנים נחת מהשער שהוצע להם, הכניסו את הפירות והזרובים אל תוך מחסני קרור, שהאירו אותם עבור הצרכן הישראלי, שנהנה מפרי הדר טרי עד סוף הקיץ. היה זה עסק שממנו נהנו שני הצדדים — אך לא האוצר. לקראת השנה הבאה פייס את הפרדסנים,

* לידו בונה גזעון רפאל, מראשי משרד החוק, בית דומה, וממולו נמצא מגרש ה- הוקצב לאבא אבן.

אלוף האכילה, 1953

העלה על ידי כך את הייצוא ב-50%. 1.5 יספיק בהחלט. השנה נתחדש החי- כוח הנושן, אך הפעם התחלפו התפקידים: אם בכל השנים תבעו הפרדסנים פרמיה לתור- צרתם, תבע הפעם האוצר פרמיה לעצמו, סרב לתת למגדלי ההדרים את השער הקבוע לשאר הייצואנים, 1.8 ל"י לדולר, 1.5 ל"י לדולר יספיקו בהחלט, לדעתו של לוי אשכול, לכסות את הוצאותיהם של הפרדסנים ולהש- איר עוד רווח הגון בכיסיהם.

הפרדסנים זעמו: הם לא ראו כל סיבה מדוע יופלה הייצוא שלהם לרעה, אחרי שהכ- גיס בשנה שעברה 25 מיליון דולר לאוצר, כמעט ללא הוצאות במטבע זר. במקרה שלא יגיעו עם האוצר להסכם מגיה את הדעת, אמרו, עדיין עומדים על תילם מחסני הקרור. חייך במרידות אחד הייצואנים: "בעצם,

ח"כ אליעזר ליבנה ** שחורים — טוריאדור 0:1

לוח-מחירים מוזל. שינדל יסבה ליד בעלה החדש ביותר, דוד פולק, הביטה סבי- בה מבוהלת וחסרת ישע. עיניה השחורות היו פקוחות לרוחה, הביטו באימה אל השופט, הרב והתובע, בתקוה אל עורך- דינה.

היא עלתה לישראל, כאלמנה, מרומניה בשנת 1948. אחרי שהייתה בודדה ביפו ועבדה קשה למחייתה, פגשה בישראל ספ"ר רצרו. הם החליטו להינשא אך לא היו להם אמצעים מספיקים כדי לבצע פעולה זאת ברבנות. הם החליטו להזמין רב שכן, שהוכרז על ידי הרבנות כפורץ-גדר, לבצע בעזרתו את הטכס המוקדש. לרב גוטמן היה לוח-מחירים מוזל בהרבה מאשר לרבנות: הזמנים היו קשים והוא הסתפק במוטע.

אולם מלבד ברכת הרבנות הראשית, הסרה כנראה לנישואים גם ברכת-שמים. מריבות פרצו בין בני הזוג, נעשו במרוצת הזמן אירוכות יותר וחריפות יותר. הזוג החליט להתגרש, לעשות זאת באמצעות אותו רב שאיחד קודם לכן את נשמותיהם. הרב גוסי מן, באותו לוח-מחירים מוזל, הפריד בין השניים ביטל את הכתובה עליה חתם קודם לכן.

השנים חלפו. שוב הרגישה שינדל את עצמה בודדה ושוב פגשה בלב מבין. דוד פולק, עב הגבות וגדול השפם, קסם ללבה, שעדיין לא היה זקן מדי. הפעם לא היה הכרח בחסכון כה חמור: הנישואים נערכו ברבנות.

אך גם הפעם היה האושר קצר: הרבנות צללה עמוק אל תוך עברה של שינדל. ספ"ר רים מצהיבים נפתחו, ואצבעות חיפשו, שו- רה אחר שורה, עד שנמצאה הפיסקה הנכ- ספת: הנישואים שבוצעו על ידי רבי גוטמן היו חוקיים. הגירושים שביצע, לעומת זאת, היו בלתי-חוקיים בהחלט. האצבעות הונסו אל מול שינדל שחארץ-סקורצרו-פולק: את נאשמת בביגמיה!

אמר אחד מן הקהל, שמילא את אולם בית- המשפט: "מה שמעניין אותי עכשו לדעת הוא, באיזה ניקומים תשתמש הרבנות כדי להוכיח, במקרה שמישהו לחליט להינשא (המשך בעמוד 10)

דת

דרושים: גרושים מקודשים

רבי בורשטיין עמד על זוכן העדים, סי- רב להשבע, בחורה או כהן-צדק, שיאמר את

* עיקרון בו טירבה הרבנות להכיר קודם לכן, במשפט של אהרון כהן ובלה בוטליק (העולם הזה 824) ובמשפטים של שמואל ועי- ליה טרייבוש (העולם הזה 834).

** עם ח"ך ד"ר אליהו אלישר.

הגיור המשותף של הקהל, ש
המתחרים, כשגבס אל הקיר ה
עינם הפקודה של שלמה אד

המעמד

ששת הנכרים והנערה האחת
שבעה שולחנות מבהיקים בל
הצחיק שפרץ לעתים קרובות
רציני מאוד: המאבק על התוא
שפני הקהל שפעו עליצות וצו
והחלטה נחושה להגיע אל כ
היחידים ששמרו על קור-ר
חלוקת הפרסים. היו אנשי הנ
על המשתתפים מגבם. מת
מלוא הקימור, כמרבית חברי
רחנופול (למעלה, ימין) שהי

..באתי, אכני

הציץ מן החרכים, השתדל לא ל
מזלג. היה זה עבורו סיג
במרכז נראה הכדורגלן יצח

הקהל

לאולם המשתתפת היחידה בתחרות: נערה
גבוהה מעוגלת איברים, כוכבה בנאליאל
(שער), גננת מחיפה, אשר הגיעה לחל
אביב כדי להשתתף בתחרות. היא היתה גם
היחידה בין המשתתפים בתחרות זו לא היתה
ראשונה בשבילה: היא ניצחה בתחרות מעין
זו, לפני שבע שנים, באוראן שבאלג'יר.
העיר אחד מן הקהל לחברו: "אותה לא
הייתי מעיז להזמין לארוחת ערב!"
צלחות והצלחות. שלמה אדיר, מנהל
המבצע, לקח את הפיקוד לידי, בעוד ש
שלום כהן, ראש מערכת העולם הזה, לקח
לתוך שלו את המיקרופון. המתחרים, רע
בים כזאבים, נכנסו אחד אחד למקום התח
רות, תפסו את מקומותיהם בשורות השולח
נות, חכו עם הקהל לצלחות ולהצלחות.
תקנות התחרות הוכרזו בפומבי: האדם
שיאכל את המספר המקסימלי של מגות תוך
שעה אחת, יחד עם צלחת מרק וחמש פיתות,
יזכה בתואר אלוף האכילה של ישראל 1963.
למשמע האות בתיאבון, נפלה דממה.
המלצרים הגישו, בזו אחר זו, את המנות,
שעוררו, בשעת העלמץ בפיות המשתתפים,
צחוק רם של קהל-הצופים, אך גם אכזבה
קלה: במקום תבשילי-פאר, ממחשני השוק
השחור, להם ציפו אחרי תעמולה מסויימת
של עתונות מסויימת, היו המאכלים מורכ
בים על טהרת הצנע, כללו רק כמות קטנה
של בשר, שהוקצבה במיוחד עליידי המפקח
על המזונות.
המשתתפים הרעבים צללו לתוך צלחותיהם,
סיימו תוך חמש הדקות הראשונות שלוש

(ראה שער)
"הלאה!" אמר ד"ר כארו, הרופא הראשי
של המכביה, בעל שיער אפור, אך פנים
צעירות, שזופות וספורטיביות. הוא פתח את
הדלת. בפתח ניצב צעיר רוה, בעל משקפיים
עבות ושפם קצין. "התפשט!" הצעיר הסיר
את חולצתו ואת גופייתו, הציג את חזהו
השעיר לידיו של הרופא. "נשום עמוק...
הפסק לנשום... אמור א..." לאחר כמה דקות
הכתיב הרופא למזכירה:
"שם: איתמר רוזנטל; גיל: 27; גר:
בה: 1.76 מטר; משקל: 71 קילוגרם;
לב וריאות: בסדר; לחץ דם: 135/70.
לא היתה זו לשכת גיוס צבאית. זו היתה
הבדיקה הרפואית של המשתתפים בתחרות
האכילה הארצית, שנערכה בשבוע שעבר ב
קפה כנרת בתיאבוב, מטעם העולם הזה.
על כל צרה, כריכים. שעה שלמה
נותרה לאיתמר עד להתחרות עצמה. הוא
הביט בשעונו: כן, יש לו זמן כדי
ללכת ולחטוף שחייה קלה בים הסוער. הגשם
הסוחף לא הפריע לו. הוא חזר כעבור שעה,
רענן ולחשיער, פילס לו בקושי דרך בין
המוני המסתכלים שצבאו על פתחו של קפה
כנרת. על כל מקרה שלא יבוא, הביא אתו
הבילת כריכים, עטופה בנייר.
הגשם זירוף, אך הקהל לא נרתע. הוא
התבונן בלהיטות דרך דלתות הזכוכית אל
תוך האולם, המואר בעשרות מגורות-ענק
של חברות ההסרטה והטלביזיה השונות.
חיכה במתיחות לשעת האפס.
התלהבות הקהל הגיעה לשיאה כשנכנסה

היה בעצמו מועמד רציני
לתואר — אילו היה מח
ליט להשתתף בתחרות.

הטבח

אברהם קסטיאל הגיע במהירות הגדולה ביותר לאמ"צ, לא יכול היה להמשיך אחר-כך. הוא נעשה איטי וכבד יותר מרגע לרגע, נאלץ להפסיק.

ההתחלה

ישראל שטילרמן התחיל בזינוק מזהיר, פתח במנה חדשה טרם סיים את הקודמות. הוא הוציא את חולצתו ממכנסיו אחרי שלוש מנות. קיבל רק את התואר סגן.

לאברהם רפפורט היה רצון יותר מאשר יכולת. הוא נאלץ להפסיק אחרי המנה ה-7, וקודם מספר לפני שעת הסיים, על אף הנקודות הרבות שצבר.

הסוף

אחרי המחצית כבר היו רוב המשתתפים חסרי אונים, כדי להעסיקם, ניתנו להם עצמות בשר גדולות. אך איתמר רוזנטול טיפל בעצם בתיאבון רב.

כל סנטימטר מרובע של המקום הצפוף, ישבו שבעה. בשערי העולם הזה, בלעו את עשרות המנות, תחת במרכז, אברהם גרין, השופט הראשי, וד"ר כארן.

ההתיישבו בשכוע שעבר ליד - מפוחיהם לא הבינו מה היה הקהל. בשבילים היה זה עניין "אלוף האכילה 1953". בעוד ה. הביעו פני המתחרים מתיחות לעית הצלחת בהקדם האפשרי. ועל אדישותם אפילו במשך של "העולם הזה" שהשקיפו ה אחד בלבד לא הוציא את מיד עם הזנוק. היה זה איתמר לו, אחרי נצחונו הזכות, לומר:

ניצחת!!

ניצחת!!

המין חיפה בתחרות זאת לא היה כה חלש. כוכבה בנאליאל זכתה במקום החמישי, בפרס סמלי מיוחד - בובה קטנה - מידי דאש מנהלת העולם הזה שלמה הררי, אותה תמסור לגן הילדים בו היא עובדת.

הפרס

קשיים מסויימים. בהתגברו על קשר יום מסויימים, סגר איתמר את חגורתו, הת- קרב לדוכן השופטים כדי לקבל את הפרס. צלחת אמנותית מתוצרת בצלאל, ולחיצת יד חמה משלמה הררי, שחילק את הפרסים בשם מערכת העולם הזה. הפרס השני והשלישי, יחד עם תוארי הר סגנים, הוגרלו בין חיים יעקבי וישראל שטי- לרמן. כל אחד מהם צבר 13 נקודות. כוכבה זכתה בפרס מיוחד, בובה, אותה תמסור לגן הילדים שלה בחיפה.

קצת רעב. הצהיר איתמר רוזנטול: "אני בעל תיאבון בריא אמנם, אבל הדבר היחידי האהוב עלי באמת הוא סלט פירות." אהבתו השניה: הים, אותו חיבב מאז ילדותו ותמיד התקשה להיפרד ממנו בבוא הסתיו. רק כשהיה בן 15, החליט שאקלימה של ישראל חם למדי כדי להתרחק גם בחורף, התחיל להתרחק מדי יום ביומו גם בתקופת הקור.

מנות במהירות הבזק. אך לא איתמר. הוא הביט ברחמים על מתחריו העסוקים, משך בשפמו וטעם בנחת את הכף הראשונה. בר גע זה כבר משך ישראל שטילרמן (מספר 6) את חולצתו החוצה מן המכנסים. כוכבה הלכה בעקבות איתמר. באטיות ובעדינות ייבשה את הצלחת הראשונה, העיר פה מבטים בקהל, מחתה את שפתיה במטף הת. השאר המשיכו לרוץ. רק אחרי רבע שעה התחיל הקצב לרדת ואיתמר, יחד עם כוכבה, מולג אחר מולג, השיגו את מתחריהם, שניעשו איטיים וכבדים יותר ויותר.

הסיבוב השני נפתח בארבעה משתתפים בלבד, אחרי שהשאר כילו כבר את כל כוח האכילה שלהם: איתמר רוזנטול, חיים יע- קבי (מספר 5), ישראל שטילרמן (מספר 6) ואברהם רפפורט (מספר 7). שהלך בראש עם 14 נקודות, לעומת ה-12 של איתמר. אך אברהם היה נאלץ להכריח את עצמו להמשיך, בעוד שמולגו של איתמר עלה וירד בקצב קבוע.

אף ניצח בלאש. שניאור.

(סוף מעמוד 7)

דוקא אצל הרב גוטמן, שנישואים אלה הם בלתי חוקיים בהחלט."

עיריות

לכלור חוקי

בבוקר בהיר אחד החליט אריה פרידמן החלטת רגילה מאוד: להתגלח. הוא פתח את הברז, אך ורק טיפות מספר טיטפוט מר תוכו. אריה הידק את שפתיו: הוא ידע את הסיבה. מפעלי המים של גבעתיים ורשו ממנו כבר פעמים מספר לקנות מניה במפי. על בציורף איום להפסיק את הספקת המים אם לא יעשה זאת. הוא לא עשה זאת. הוא שילם כסדרם את מסי המים וחשב שבכך יצא ידי חובתו. באשר להשקעת כס פים במניות, היו לו תוכנית אחרת לגמרי מאשר להשקיעם דוקא במפעלי המים של גבעתיים בע"מ.

הוא דפק בזעם בדלתם של השכנים. כן, הם רכשו מניה. כהוכחה, פתחו את הברז: ה"מים זרמו החוצה בשצף עליו.

לפתע התבהרו פניו של אריה. הוא ירד למרתף, בדק את צינורות המים. הצינור שהוביל לדירתו היה אטום בעזרת ברו מיר. חדר אריה פתח אותו ועלה לדירתו, להג"שים את החלטתו הקודמת: להתגלח.

עבר מזגה. כעבור שבועות אחדים נאלץ אריה ללכת לעבודה מבלי לשנות קפה לארוחת הבוקר. הפעם היתה הסיבה משכנעת ביותר: הצינור נוסר ונסתם ברי"תוך. אריה לא ראה מוצא, אלא ללכת ולהש"קיע את כספו במניה של מפעלי המים של גבעתיים בע"מ. מחיר המניה היה פועט, יחסית: רק 10 ל"י, אך האוצר הסרבן נד"רש לשלם, כקנס על עברו המגונה, בין 150 ל-200 ל"י. אריה זרק את המניה, דפק בדלת והלך למשרה, לפניה התלונן שמו"עצת גבעתיים גרמה נזק לרכושו.

רתך הוזמן לעבודה, ובמשך זמן מה אחר כך היה אריה יכול להתקלח בשלוה. אך היה זה רק שקט שלפני הסערה: בבוקר בהיר אחד, בשעת הגילוח צלצל הדוור פעמיים, הגיש לאריה המנה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. מועצת גבעתיים האשימה אותו בהתקלחות נגד רצונה. אך אריה לא נרתע. אמר הוא: "איזו מין דמוקרטיה היא זאת? האם מותר לעסוק להכריח אורח לקנות בו מניות?"

אורחים

לא מאמינים

כשהגיעה בפעם הראשונה לארץ השמועה שאלוף הצחק דני (המפקח הכללי) קיי עומד להגיע לשורת הופעות, אחזה מתיחות על-ינה את קהל אוהדיו המושבעים, שהיה מורכב (פחות או יותר) מקהל צופי הקול"גוע, שהיה מורכב (פחות או יותר) מכלל תושבי המדינה. סביב השמועה המרהיבה שיגשגו שמועות מרהיבות לא-פחות: דני הוא בעצם לילד פתח-תקוה, חניך הרצליה. במרוצת הזמן התברר שכמה מפרטי הש"מועות אינם מדויקים: דני אינו יליד הארץ, לא למד מעולם בהרצליה, אין בדעתו ובתכ"ניתו לבקר בישראל.

כשהתפרסמו השבוע כרזות ברחובות תל-אביב שנשאו את שמו של דני באותיות"ענק אדומות, חיכו העוברים ושבים, לא האמינו בנסים.

מטוס מיוחד. אולם שנים, לפחות, היו בטוחים בהגשמת הביקור. היו אלה שני האמרגנים הצעירים צבי דובנסקי ודב בן צבי, שהתקשרו עם סוכניו של דני, אירגנו את ביקורו, סיפקו הם לסקרנים פרטים נוספים על בואו של המוקיון הנערץ:

- דני יבוא ארצה באמצע ינואר.
- דרישתו הנמרצת: לטוס במטוס של אל-על. מאחר שאין לחברה סיסה רגילה בזמן הדרוש, יועמד לרשותו מטוס מיוחד.
- בארץ יתן 11 הופעות, מהן 6 בתל-אביב, 2 בירושלים, 2 בחיפה, אחת מיוחדת לצה"ל.
- ביקורו יסתיים בבא"פרידה תגיגי שיתקיים, כנראה, באולמי הבימה.
- את הופעותיו תלוה תזמורת בת 15 איש, מטובי המנגנים המקומיים. דני עצמו יחליט על הרכב התזמורת.
- הכרטיסים יימכרו רק אחרי בואו של דני לארץ, מחיריהם יהיו גבוהים במקצת מן הרגל.
- כקונפרנס ישמש בהופעותיו הזמר ישראל יצחקי, שיסע אחר"כ לארצות-הברית, כתמורה להופעתו של דני, הנערכת במסגרת הסכם לחילופי אמנים.

נאנח דובנסקי: "עוד לפני שהתחילו מא"מינים לי, כבר החלו חושדים כי אנשים שראו אותי נכנס למחלקת היתרי-היציאה עם דרכון בידי, הלעיוו עלי שאני עושה הכנות להימלט מהארץ עם הרווחים השמנים בכיסי. כדי להימלט מלשון הרע, לא נותרה לי ברירה, אלא לבטל נסיעה עסקית קצרה."

דרכי אדם

באיחוד. אך הגונה

חיים רבינוביץ נתפרסם בין אנשי גדודו בכשרונו למצוא טרמפ לחבריו ולעצמו בכל שעות היום, ברוב שעות הלילה, בכל מקום לכל מקום. כך קרה, שכאשר נודמנו חיים רבינוביץ וחמישה מאנשי כיתתו באחד מלי"לות האביב שלאחר חצות עזבה בפרשת

מצא את המכונית נוטשה ליד מוצא. הקצין התורן שכה לקחת את שמו. רביסרן פנחס כהן לא היה מרבי"הסרנים הכעסניים. במקצועו האזרחי, קופאי בנק, למד את מקצוע הסבלנות ויישוב החשבון. אך הוא לא היה גם שכן. כשהחלה חוגה, החודש, לעתים קרובות, מכונית קיזזר-פרייזר הדורה לפני בית הבנק בו עובד כהן, ויתה הוא מייד את נהגה, הקבלן הצעיר והמצליח ואחד מטובי לקוחות הבנק, כמכרו-משכבר-הימים, "מוצא" מכוניתו "הנוטשה" באותו ליל אביב 1949.

פנחס כהן החליט על עונש ההולם את החטא. ביום הששי לפני שבועיים, הוזמן את אשתו לבוא ולקחתו מן הבנק בשעת הניעלה המוקדמת. כשהופיעה הוכנסה, להפ"עתה הגדולה למכונית הדורה, שאת מפי

גשם פה, גשם שם

הגשם הראשון שפקד את ישראל השנה היה מוחף שלא כרגיל, נתן לתושבי השכונות האמידות הזדמנות להפגין את המורלים החדשים של האופנה. שרבוש לקראת החורף המתקרב. פחות משעשעת היתה התמונה במרכזים, שכמו ככל שנה הוצפו רחובותיהם מים והתושבים נאלצו, בדרךם לביתם, ללך מאבן לאבן, כל עוד הדבר אפשרי.

תחתיה קיבל כהן, לדבריו, כמה ימים קודם לכן מבצל-מיסר מכר. המכונית הובילה את הווג לטושיבוב נעים לצפון הארץ, שב"סיומו צלצל כהן מבית מלון חיפאי למש"טרה, הודיע לה על גילוי המכונית בנסיבות חשודות בהדריכרמל.

כשנודעל ביום הראשון לבנק חיים רבי"נוביץ, מארגן הטרמפים שהפך קבלן, וסיפר בהתפעלות רבה את המעשה שאירע במכו"ניתו, לא שתק כהן, גילה את תעלולו, תוך תהמתם הכללית של עובדי הבנק וספיחת כתף עזה מצד חיים רבינוביץ.

המערכה השלישית בפרשת המכוניות האבודות לא הסתיימה במשטרה כי אם במסעדה ירושלמית, שמלצריה תמהו על כמויות הבירה והקבאב שחילקו ביניהם רביסרן לשעבר ובעל מכונית פרטית בהוה.

דרכי חיים

הבית המכושף

תמיד חלם מישה פלוטקין לבנות, יום אחד, את ביתו על מגרשו בן הזונם האחד בתל-בינמיץ. לעתים קרובות היה מבקר את השטח, מתאר לו בדמיונו וילה רחבת-ידיים,

עם מרפסת ענקית, מוסך וגן. בשבוע שעבר עמד מול נחלתו, שיפסף את עיניו: החלום התגשם. שלו של בית בן שתי קומות עמד על מגרשו. פועלי בניין השלימו בקדחתנות את החלום עד לפרטיו הקטנים ביותר. מישה מיהר לעיריית רמת-גן, התעניין מיהו הקוסם האדיב. תיקים ומפות נשלחו מן המגרות. לא, איש אינו בונה בחלקה מספר 36. בכל אופן, אין זה מסומן במפה. בחלקה 34, לעומת זאת, עמד בניין באמצע הקמתו. העתק הרשיון גילה את השמות: הבעל — שלמה לוי, המהנדס — יעקב טרכטגנוס.

"אסון, אסון, אסון..." מישה יצא עם פקיד העירייה אל השטח. המורדים סימנו במדויק את גבולות החלקה. לא נותר כל ספק: הבית עמד על אדמתו של מישה. מגרשו של לוי השתרע הלאה ממנו, מובדל עלידי בניין, שומם לחלוטין. לוי היה מזועזע לא פחות מאשר פלוטקין, הוא הביט נכחו, לחש בכבדות: "זה אסון, אסון, אסון..." לפני התחלת העבודה, בא אל פועליו, מנה ארבע חלקות מן הפינה, הגיע, לפי השירות שבידו, אל חלקתו.

טען יעקב טרכטגנוס: "היתה זאת אש"מת העירייה. התכוננו לבנות בחלקה 34, אך המים הועברו עלידי מחלקת המים לחל"קה 36. הוא הסיר מעצמו כל אשם, טען שלא היתה בידו כל מפה, מלבד השרטוט שניתן לו עלידי לוי. "לא מצאתי לנחון לבדוק את המפה הכללית", אמר, בשרבבו את שפתו התחתונה קדימה. "היה זה מובן מאילי, שבעל הקרקע ידע את מקומה."

"כאן ורק כאן!" מישה לא רצה לש"מוע על חילופין במגרשים. אמר הוא: "חלקה זו שייכת לאשתי, שירשה אותה מסבה *". היא רצתה תמיד לבנות את ב"תנו כאן ורק כאן."

עתה, כאשר התברר לו ששום קוסם אינו מעורב בעניין, החליט מישה לפנות לבית-המשפט המחוזי, לתבוע צו הריסה.

הווי

איחוד קל

פירושלים פידסמה לערפת דברי הימים, עתון המוסר את ההיסטוריה בצורת חולות. מודעה היסטורית מדומה, "נחון מסגר ב"אילת", קיבלה תשובה מצעיר שהציע את עצמו לתפקיד.

"טול קורה אבין עיניך..."

ביפו הוועקה מכונית מכבי"אש להגיש צורה למספר נהגים. ואופנוענים שהתחלקו על הכביש המלוכלך בשמן, התחלקה גם היא.

כסייה מוסרית

ביפו ניסתה צעירה לפתות גבר זקן למעשה זנות, איימה עליו בכוח כשסירב, נמלטה רק אחרי שפרץ בצעקות אימה.

שווה את הכסף

בחיפה היכה לקוח שיכור בעל-מסעדה, שילם אחר כך בלי ערעור תוספת של 10%, שצורפה לחשבונו כמחיר התענוג.

תרנגול בשק

בבני-ברק נשא אדם אשה שמשרד השי"דוכים הציג אותה כצמחונית. בהתאם לדרי"שותיו, הגיש בו בערב תביעת גירושין, כשהכינה לנשף הכלולות תרנגולת צלוייה.

* נדיבה פלוטקין היא נכדתו של בנימין גולדברג, שעל שמו נקרא חקום תל-בינמיץ.

הארץ

רופא פסיכיאטר... הוזמן עלידי הת"ביעה למסור חות דעת על מהותה של ההיסטוריה (הארץ).

א. א. תל-אביב

קצת מטורפת, מה?

סופר ה"טימס" כותב שבעתונות (הישראלית) הופיעו התקפות אנטי-יב"ר

טיות חרפיות (הארץ).

שמואל גלר, חיפה

אנא, חכו לידידות הקיצית.

ממלון "המלך דוד" ל בוך אפיקים (כותרת בידיעות אחרונות).

מרדכי דן, צה"ל

מאיגרא רמא לבריא עמיתא.

תייל נמצע קשה בליל-שבת ע"י סגור (על המשמר).

אליעזר בוכני, נוה-שאנן

אדם נושך כלב.

טריאסט

שניים על הגג

לפני עשר שנים, בנקודת השיא של מלחמת העולם, נפל וינסטון צ'רצ'יל למשכב בדלקת-ריאות קלה. ביום אחד קיבל מבריקים של איחולים להחלמה מהירה מהגנרליסמו פרנקו ומחמרשל טטו, כשסיפר על כך לנשיא רובלסט, הציע לו הלה בצחוק להעלות את שניהם על גג של מבצר, ולי חנות מי יורוק את מי למטה, תשובת צ'רצ'יל: במקרה זה היה הוא מנבא נצחון של טטו, כי זה עובר אימונים טובים יותר, לא חיתה זאת אלא קפצית עופרת! בה בשעה שהדיקטטור השחור מספרד היה ניטרלי ואוהד הנאצים, עמד הדיקטטור ה'אדום' מיוגוסלביה במאבק על חיים ומוות נגד הגרמנים והאיטלקים.

הסכם הלא-ינכון. מאז השתנה הרבה שני הדיקטטורים נמצאים כיום במחנה ה'מערבי' אולם בעוד האמריקאים מפנקים את פרנקו הקטן, מוסיף צ'רצ'יל להעדיף את המרשל האדום.

החודש נתגלו חילוקי-דעות אלה בכל חריפותם. סלע המחלוקת: גורל העיר טריאסט, שהאיטלקים דורשים את החזרתה, בעוד שטטו דורש לפחות את הסיכיתה לעיר חפשית. האמריקאים, בהשפעת שגריר רתם החיננית (ראה להלן) נוטים לצד האיטלקי, האנגלים נוטים לטטו.

התרגשות הרומאים, שגרמה להפגנות סוערות ולהרוגים, יש לה על מה לסמוך. טריאסט היא עיר איטלקית*, ששוכרתה ב-

יוגוסלבי שביקר בישראל: "תוך שבועיים נגיע לרימא!" לאור נסיון הלחימה של שני העמים במלחמה האחרונה, לא נראה הדבר כהתפארות בלתי-מיוצקת.

עתה אין האמריקאים יודעים כיצד לצאת מן הבזק. הם הבטיחו את טריאסט לאיטליה. הפרת ההבטחה תגרום לנצחון הקומוניסטים האיטלקיים. קיום ההבטחה עלול למוטט את חזית המערב בימי-התכונן. אם אין כיום סכנה שטיטו יורוק את פרנקו מן הגג, ישנם כל הסיכויים שהוא יורוק את האיטלקים.

איטליה

קשה להיות שגרירה

השבועון האמריקאי טיים הוא עסק מכניס. רוב רווחיו נורמים לקופות הסרטים האדריים של ווליסטריט, המחזיקים ברוב מגילותיו. אולם להגרי-לוס הנמרץ והאמביציוני, המייסד והעורך הראשי, עוד נשאר חלק הגון. בזמן האחרון זקוק הוא מאד לדולארים אלה. כששלח הנשיא אייזנהואר את אשתו היפה מיה, קלייר בות לוס, כשגרירה לאיטליה, פארת תודה על תפארתו של טיים במעמדו, גילה עליה גם הבעל, בציר פוסטלר לצרכי ייצוג. הווג השתכן ביולה יפה, פתח ספר אורחים. תוך ארבעה חודשים נרשמו בספר זה למעלה מ-6000 שמות. היתה זאת רשימה יפה — ויקרה מאד.

"למען אלוהים, לישון!" משכורתה של שגרירה אמריקאית עולה על זו של פועל שחור ישראלי. היא מגיעה ל-5000 ל"י לחודש. מלבד זאת עומדת לרשותה קרן מיוחדת להכנסת אורחים. אולם חיש מהר "גיש הווג שזה אינו אלא טיפה בים השממן. אומנם, יש לשגרירה גם תפקידים זולים יותר. בחודשים המעטים של פעולתה כבר פעלה קלר לוס רבות. כנאום מפורסם. בו הודיעה כי אמריקה רוצה בנצחון והגספרי בבחירות, גרמה לכשלונו המוחלט (הנצחון הזה 816), אחרי-כך שיכנעה את ממשלתה להבטיח את חזרת טריאסט לאיטליה, גרמה עלידי כך לשערורייה בינלאומית, למרד של טטו ולבזק דיפלומטי שאיש אינו יודע כיום כיצד לצאת ממנו. אולם חובת הכנסת-האורי חים עודה תופסת את עיקר זמנה.

נאמנה השגרירה: "אני משתפת במסיבה שלנו או של אחרים כמעט בכל יום. ישנן 60 שגרירויות וציריות ברומא". דומה שתמיד יש לאחת מהן מסיבה לכבוד חג לאומי, בואו או פרידתו של שגריר או פקיד חשוב ממולדתה. מלבד זאת, באים אלי אנשים חשובים מאמריקה, שעלי להציגם לציבור, וכי מובן, עלי להחזיר הזמנות לכל האנשים המזמינים אותי".

כשנשאלה, אם היתה רוצה לישון יותר, קראה בגליליב: "למען אלוהים, כן! אני מתחילה לעבוד בשבע וחצי בבוקר, ואז בואי הנה עוד לא נכנסתי למטה לפני אחת אחרי חצות. רק פעם אחת היה לי סוף-שבוע ללא חובות רשמיות!"

שרות למולדת. אך גם הגרעון בשינה הוא כאין וכאפס לעומת הדאגה לכסף. ה'שגרירה משלמת מכיסה הפרטי עבור כל החשבון שאינו מתכסה מן התקציב הרשמי. וזהו חשבון נכבד מאד.

אולם גברת לוס, ובעלה המשתתף בדומיה בצרותיה, אינם מתכוונים להיכנע. השגרירות היא שיה חלומות חייהם. הוודתה היא, בצניעות: "אני אוהבת את תפקידי מאד, הוא נותר לי אפשרות לשרת את מולדתי..."

ארצות-הברית

אסור לקרל

כשרצתה קבוצת חובכים להציג בניור ארק שבניו-יורק את מחזהו הנועד של טנסי וויליאמס חשמלית ושמה תשוקה, שכבש ב'סערה את במות ברודבי, לונדון ופריז, ואת מסכי הקולנוע בערים רבות אחרות, הופתעה להחכת שהמחזה לא אושר, כי אין זה רצוי שלתלמיד בתי-הספר המקומיים תתן ה'דמנות לחזות בהתדרדרותה הבלתי-מוסרית של בלאש דייבואה.

לא פחות שמר על הטוהר המוסרי, החודש, משרד הצנזורה הנועד של ברין בהוליווד, שהוקם על ידי חברות הסרטים עצמן, שפך מאז את מרותו על ממשלת הבד. הוא סרב לתת את אישורו לסרט המתאר את המלחמה בקוריאה בשם שביתת נשק. כל עוד לא הוצאו ממנו כמה מלות גורף עסיסיות שנש' מעו מפי החיילים בסערת הקרב.

* מספר זה אינו כולל את השגרירים והצירים בעיר הוואי, הגרים גם הם ברומא, אך אינם מקיימים מעג רשמי עם הממשלה האיטלקית.

סודאן

עסקים שחורים

לפי תוארו הרשמי סאג (רבי-סרן) סלאח סאלם הנו שר ההסברה הלאומית, חבר מועצת ההפיקה המצרית, בחוג מכריז וב'קריקטורות נושא הסאג תואר פחות נוקשה: הרקדן. התואר נדבק אליו מאז התפרסמה תמונתו של הקצין הרנה והמקריה, שלי-

סלאח סאלם וידידיו *

סאג בריקוד של כושים

אותן בספק. אך למראה השלישי, רצו השבע קדימה, חיבוקו בצעקות גיל. היה אחיהם, עבד אלפתאח ענאית, שזה קרוב ל-30 שנה לא ראו אותו.

רצח בקהיר. לרוב הנוכחים בשדה ה'תעופה לא אמר השם ענאית מאומה. אולם בשעתו, היה זה אחד השמות הידועים ביותר במצרים. עורר את אחת הסערות הגדולות בתולדות הכיבוש הבריטי בארץ הנילוס.

ב'19 בנובמבר 1924, בשעה שתיים אחר-הצהרים, עזב סיר לי סטאק, סירדאס ** הצ' בא המצרי, את משרדו במיניסטיון המלחמה, בדרכו לביתו, ברובע העשירי ביותר של קא'היר. בהגיע מכוניתו למרכז העיר, ניתך עליה מטרי יריות תפאומי, משלושה כיוונים בבת אחת.

המכונית המשיכה בדרכה כאילו היריות היו דבר שבכל יום. אולם בערב פורסמה ה'הודעה המרעישת: סיר לי סטאק נרצח על-ידי לאומנים מצרים.

השני ברה. התגובה האנגלית הראשונה היתה הגשת אולטימטום לראש הממשלה, סעד זגלול, לפנות את הצבא המצרי מסודאן, לשלם פיצויים. זגלול סירב, הגיש את התפטרותו. במקומו נתמנה ראש ממשלה אחר, הצבא המצרי עזב את סודאן.

אחר-כך פתחו האנגלים במעצרים נרחבים בין העצורים: שלושת האחים ענאית, לאו' מנים צרופים. בית-משפט צבאי (אנגלי) מצא אותם חייבים ברצח, דן אותם למוות. אולם ברגע האחרון, המתיק הנציב הבריטי את הדין, שינה את דינם של שני הצעירים למא'סר 19 שנה.

האח הבכור הוצא להורג, שני האחרים הוכנסו לכלא. אולם אחד מהם, המבוגר הצ' ליח לברות, חיפש מקלט באוסטריה.

מכתב לנציב. הצעיר המצרי נרשם ל'פקולטה הרפואית בוינה, יצא כעבור ארבע שנים, עם תעודת רופא ביד. הוא חזר למצ'רים, אולם לפני שהיה יכול להתקשר עם משפחתו, חש כי הבולשת עוקבת אחיו. הוא חזר לאוסטריה, הפך אזרח אוסטרי.

ביולי 1952 קרא ענאית על ההפיכה ה'צבאית. מיד שלחתי מכתב למוחמד נגיב, סיפר, הוא ענה לי בכתב יד ואמר שמקומו של לוחם כמוני הוא במולדת. וכך חזרתי. תוך זמן קצר, חזר שם ענאית למקומו בכותרות, אותו פינה לפני 29 שנה. "המולדת נתן לגבורה את המגיע להם", כתב אחד השבועונים. "אפילו אם באיחור של 100 ש'נים".

* מימין: עלי מירגאני, משמאל: עבד אל-רחמן אל-מהדי.
** מפקד עליון.

קרין והגרי דוס

טיפה בים השממן

ימי מלחמת העולם הראשונה מירי האוסטררים אחרי מלחמה ארוכה. אולם במלחמת העולם השנה בחרה איטליה בסוס הלא'ינכון. השתתפה בטבח מיליונים מבני יוגו'סלביה. טיטו מסרב בהחלט לראות את עצמו צד שווה עם הטובחים המנוצחים מאתמול.

"תוך שבועיים ברומא!" תחילה חשבו האמריקאים שאימוני של הדיקטטור בבגראד אינם אלה הצגה לעשיית-רושם על בני עמו. אולם לפתע נתעוררו מאשליה זו. היוגוסלבים גייסו את צבאם הנועד לתהילה. התכוננו בכל הרצינות להכריז מלחמה על איטליה אחרי מסירת טריאסט לידיה. אמר

* היוגוסלבים טוענים שמוסוליני יצר אור פי זה באופן מלאכותי ע"י דיכוי היוגוסל'בים בעיר ובסביבה. ציווה ב'יו השאר למחוק את כל השמות הסלאביים מן המצבות בבתי הקברות.

ביום סתו מעונן, לפני 13 שנה בדיוק, ביום ה-25 בנובמבר 1940, בשעה 10 לפני הצהריים, טבעה בנמל חיפה אנית הנוסעים הצרפתית הגדולה א/ק פסריה. מתוך 3000 המעפילים שהיו אותה שעה באניה, נהרגו למעלה מ-300.

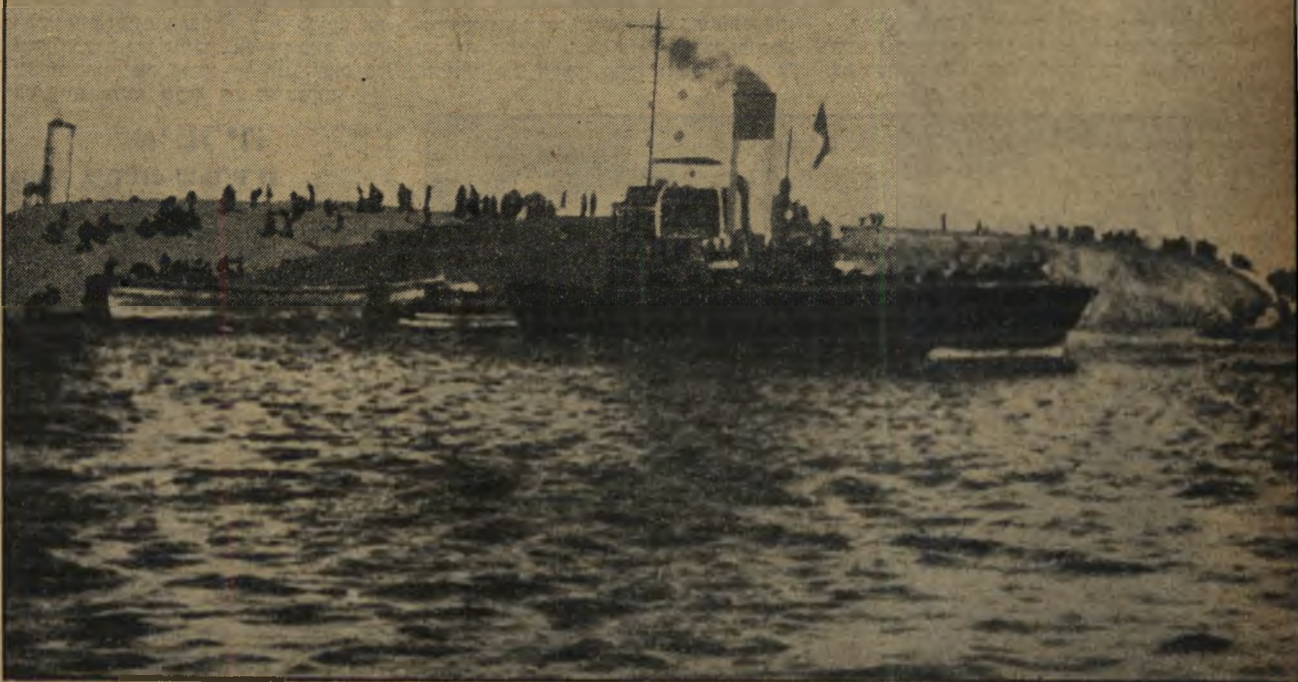
האסון נגרם על ידי מטען של חומר-נפץ, שהוטמן על ידי חברי ההגנה. עד היום לא נמסרה שום הודעה רשמית מה היו נסיבות המאורע. האנשים שהחליטו על הפעולה, ו- האנשים שביצעו אותה תוך סיכון חייהם, לא התייצבו לפני הצבור. הם חששו מפני מיריותם של קרובי ההרוגים.

אולם גם בלי הודעה רשמית נודעו בינתיים פרטי המקרה בחוגים שהיו קרובים לפיקוד ההגנה. ההגנה החליטה לחבל באניה כדי למנוע את הפלגתה לאי מאוריציוס, שם ביקשו האנגלים לכלוא עד סוף המלחמה את המעפילים, שבאו בשלוש ספינות קטנות ו- הועברו לאניה זו בחיפה. היתה זו פעולה אחת בשרשרת פעולות ההתנגדות של הישוב נגד שלטון הספר-הלבן. מטעמי בטחון, לא נמסר על הפעולה מראש למעפילים.

אולם באותם הימים לא היו עדיין בשרות ההגנה חבלנים בעלי נסיון של פעולה תת-מימית. איש לא התנסה עדיין בפעולות "צפרדע", כפי שבוצעו אחר כך בקפריסין, כשחבלני ההגנה שחו מתחת לפני המים אל אניות הגירוש (הריקות) והצמידו מוקשים תת-מימיים לדפנותיהן.

התפוצצות מתחת לפני המים היא מטבעה בהרבה יותר חזקה מאשר התפוצצות של אותה כמות חומר נפץ באוויר, כי המים מתנגדים להדף ההתפוצצות ומגבירים על ידי כך את כוחה עד אין שיעור. החבלנים האזרחיים חישבו כנראה, את כמות חומר-הנפץ בהתאם לנסיון היבשתי, לא לקחו ב-חשבון את ההבדל.

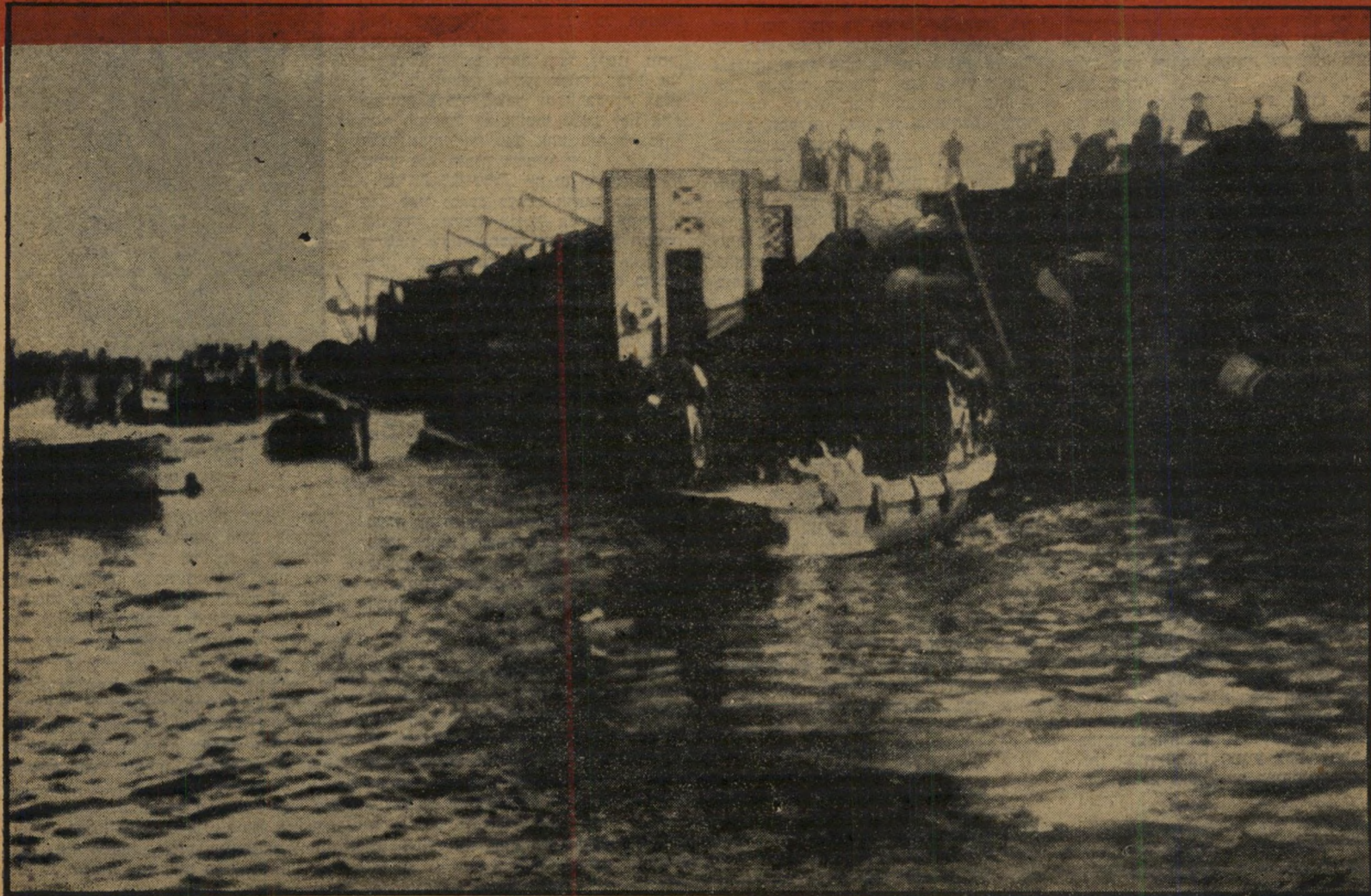
היתה זאת טרגדיה מכאיבה. אולם, טרי-גדיות מסוג זה קורות בכל מלחמה. ההס-טוריה תתייחס אל הרוגי פאטריה כאל שאר החיילים האלמונים שנספו במערכה העברית לעצמאות.

התמונה הזרמתית ביותר. מאחורי הספינה הגוררת נראית פאטריה, מן הצד שהתרומם מתוך המים. הצד השמאלי, על הדופן מספטים המעפילים, שאחריהם המה התנגלו לתוך הים. לא ברור איזו הארובה נראת בצד השמאלי של התמונה. נראה שיש שייכת לסירה גוררת מזרח, שהגיעה אף היא למקום.

15 דקות

אסון "פאטריה"

הצד השני של האנייה. ברעז זה מונחת האנייה על צדה מש, תקועה בתחתית הים. סירות אחדות אופפות מעפילים, בעוד שאחרים ממתינים שיעולים ושומרים ברייניים על האניה. המבנה המזרחי הבולט במרכז התמונה אינו אלא גשר הפיקוד.

„הייתי לבדי בתא...“

גב' הרטה זקסנפקי, קרובתו של השחקן הנודע, היתה חובשת באניה. הנה סיפורה: אף כי עברו מאז 13 שנה, נחרת האסון כה עמוק בלבי, שעוד היום, בשעה שאני מתארת את מהלך המאורעות, אני מרגישה כאילו קרה כל זה אך אתמול.

אמרנו לג'ס איתנו לאי מאיר צייס ילהחזירנו לארץ רק בימור מלחמת ה'יור'ש. מדי יום הוריעו לנו רשמית ש הרכבת משהדלת מאיד להעלות או תנו לחורף, אלא שכל המאמצים גב' שלי, אפילו בקשה במברק מיוחד ל הוד מלכותו המלך הבריטי נדחתה. כל בנו השתרשה ההכרה שלא נדון על החוף היפה והמפתה הזה, שנשקף מולנו.

עוד בעלותנו לאניה, הופרדו הגברים מן הנשים הם חיי וישו באולמים בתאים שונים, המקום באניה היה רב, אולם אנו, המע פ לים, היינו נחונים בצפיפות רבה, כי לנו נמסר רק החלק התחתון של האניה.

בשעה 10 בבוקר הייתי לבדי לגמרי בתא שלי, תא החובשת כי זה היה תפקיד באניה. פתאום הרגשתי זעזוע בפנים האניה, וכמה חפצים נפלו משולחן הרהצה. היה ברור לי מיד שהאניה נפגעה על ידי פצצה כי קודם לכן אמרו לנו שיש לקחת בחשי בון אפשרות כזאת וגם נתנו לכל אחד מאתנו חגורת-הצלה.

קריאות היאוש התחזקו

מאחר שלא יכולתי להעריך את גודל הסכנה שהיה צפויה לנו, קשרתי את חגורת-ההצלה מסביבי, תחבתי כמה חפצים לתוך ארנקי ויצאתי אל המעבר. כשראתי את התקהלות והי הצטופפות, ושמעתי את ההמולה הנואשת, היה ברור לי שאני נמצאים בסכנת-מוות.

השאון הלך וגבר, קריאות היאוש התחזקו ורבו, א אפילו היה עוד לעמוד זקופה. הקרקע נשמטה ממש מתחת לרגליים. אינני שחיינית, ולכן לא העזתי לקפוץ לתוך הים. לא היה לי אימון בחגורת ההצלה. אולם ה היה עלי לעשות משהו להצילי. בכל שעה שקעה האניה יותר, והאנשים התגלגלו לים כתפוחים.

ראיתי זאת בקולנוע

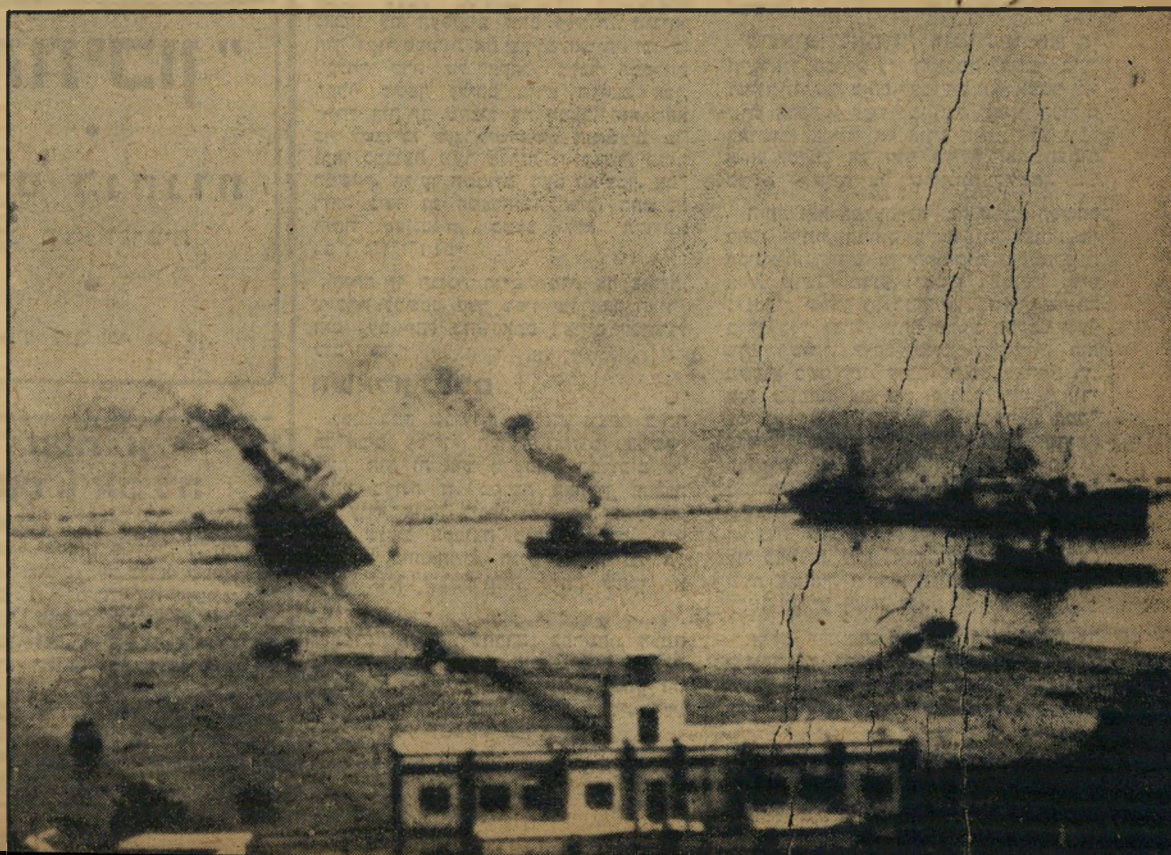
החזקתי את עצמי במעקה ברזל, ועלה על דעתי לעלות למעלה. תמיד, כשראיתי בקולנוע אנייה טובעת, היו האנשים מטפסים יותר ויותר גבוה. כך עשיתי גם אני.

פתאום ראיתי לפני מדרגות-ברזל. טיפסתי למעלה, שעה שהאניה נסתה כמעט לגמרי על צידה. כשהגעתי למדרגה האחרונה, גאלצתי לעצור, כי לא היה דבר מעלי מלבד לוח-ברזל, שמנע בעזי להתקדם או לראות מה קורה סביבי. עמדתי איפוא במקום, ועתה ריחפתי כבר באויר ועמדתי על מוט ברזל, בהחזיקי בידיו מוט אחר. מעלי היה לוח הברזל.

האניה הוסיפה לנטות בעוד כמה רגעים הייתי נופלת למים. האניה היתה קוברת אותי תחתיה. המות היה קרוב. השמיים שמעו לקולי, כי פתאום חדלה האניה לנטות יותר. הצד ששקע במים הגיע לתחת ת הים, ותנועת האניה נעצרה. עתה צטרתי יותר נכון וריחפתי לבטח. ידעתי, הרגשתי, שני צוללי. האיתי מרחוק את סירות ההצלה שהעלו את האנשים. לבסוף התקרבו שלושה שוטרים בריטים על פני דופן האניה השטוחה. קראתי להם, ובעזרת שתי לולאות הורידו אותי. אולם בעלי היה בן ה-300 שניספו באותו יום.

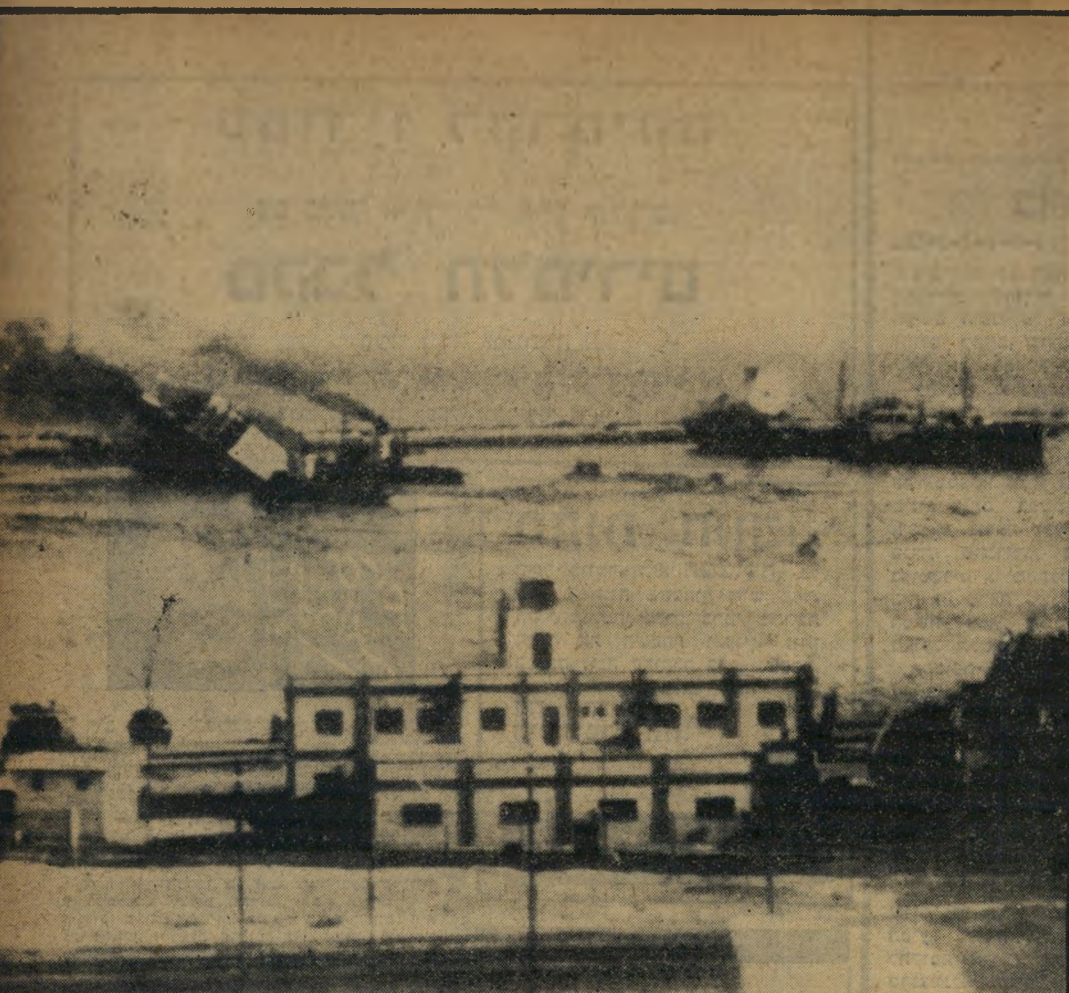
5 דקות

החייל הבריטי על הר הכרמל שמע את חד ההתפוצצות. הוא שלף את מצלמתו. בתמונה רואים את פאטריה מתחילה לנטות על צידה, ואת הספינה הגוררת חשה לעזרתה. הבים מן המעפילים כבר קפצו ברגע זה למים, קווי בדרך זו להינצל מן המוות האיום. 300 איש טבעו באותו יום.

10 דקות

תמונות אלה יחידות במינן הן צילומי בשעת ההתפוצצות ומיד לאחרים על ידי סרגנט בריטי נוצר, שעמה על הרי הכרמל. מיניסטרויון המדעמה הבריטית החריס את הפרט, אך העתקה מהו השגנה על ידי שירות-הידרועות של ההגנה נשמרה בארכיון. העולם הזה הצי לוח לקבלי ידיו את התמונות המקוריות. שהן פורסמו מעולם. והוא גאה להגיש אותן בעמודים אלה לקוראיו, כיניהם מעפילי. פאטריה. שניצלו מן האסון.

הגוררת הגיעה אל האניה והחלה למשוך את השוחים מתוך המים. האניה עדיין מוסיפה ברגע זה לשקוע על צידה, ויש להניח שרוב ההרוגים כבר טבעו לפני כן. העשן הסמיך כנראה נפלט מארובות האניה. לדעת כמה מן הניצולים, ארך האסון כעשרים דקות בערך.

„הרגשתי מכה חזקה...“

גב' חנה קליין, שהיא כיום הוותיקה בין רוגמניות ישראלי, היתה בת מוזל בלתי רגיל. הנה סיפורה:

נסעתי יחד עם משלוח מעפילים מ צי ה לוינה. משם הפלגנו בסירה לי אורך הדנובה עד לגמל טולצ'יאה הי קטן ברומניה. שם עלינו על האניה מילוס. היינו בסך הכל כשלוש מאות איש.

בקירבת חופי הארץ עצרה איתנו אניית-מלחמה בריטית והעבירה אותנו לגמל ח פה. משך 14 יום עמדה אנלי תנו ליד שובר הגלים. ראינו את העיר קרובה. אולם בסוף שבועיים אלה העבירו אותנו לפאטריה, יחד עם המעפילים שבאי בשתי אניות אחרות.

„בואו מהר, קרה משהו!“

האסון קרה בערך בתשע ורבע בבוקר, ביום שרצו לשלוח איתנו למאוריציוס. ישבתי אותה שעה בתא עם עוד שתי בחורות ושוחחנו. היה לנו תא מיוחד, גדול מן הרגיל, כי היינו אחיות רחמניות. אומנם לא למדתי מקצוע זה, אך התמצאתי בו. פתאום הרגשנו במכה חזקה. לא ידענו מה זה. הוספנו לדבר כאילו לא קרה כלום. ראינו מבעד החלון כמה אנשים שוחים במים, אך משום מה לא שמנו לזה לב במיוחד. לפתע נפתחה הדלת, ובעלה של אחת החברות התפרץ פנימה בצעקה: „בואו מהר, קרה משהו!“

פרצה פאניקה כללית

התא היה באמצע האניה, בצדו הימני, שהחל נוטה כלפי מטה. עברנו על פני חדר האוכל. ראינו כי החפצים נופלים על הארץ. פרצה פאניקה כללית.

מחדר האוכל עברנו לתא אחר, שהיה מלא מיטות ריקות. משם יצאנו כולנו דרך החלון העגול, שהיה די גדול, החלון היה כצד האניה, שהחל פונה כלפי מעלה.

באותו רגע כבר שכבה האניה על צדה. עמדנו על דופנה. אינו זוכרת אם עמדו שם עוד רב אנשים. ראיתי שכבר רבים שיחים במים. מבלי לחשוב הרבה, קפצתי גם אני המימה. הכל נעשה באופן אינסטינקטיבי, תוך כדי התרגשות. אני שחיינית טובה.

ספ נה גוררת התקרבה אלי. היא היתה גבוהה, אך האנשים החזיקו קו בנו וישו אותנו מן המים.

בגמל העברו אותנו לביתן המכס, נתנו לנו אוכל ותה חם. מולי היה שישימתי כאחות. כי לפתע מצאתי את עצמי כשתי נוק בורועות. שלחו אותי יחד עם הימדים לבית-החולים הדסה בת פה. שם כבר לא היו אנגלים.

הייתי פתאום חופשיה

כך, מבלי לשים לב לכך, הייתי פתאום חופשיה. בעוד שחברי באניה נשלחו חלקם למאוריציוס, וחלקם לעתלית, יצאתי ישר לרחוב. מול כזה היה רק לשתים-שלוש נשים בהאניה.

הייתי לבדי לגמרי, לא היתה לי משפחה בארץ. אך גם כאן היה לי מול. משפחה שלא הכירה אותי כלל הכניסה אותי לביתה.

פוש אחר הגבר האידיאלי בנעלי בית, שי קלקל את גזרתה, סוף.

הוליבוד לסלקול: גזרה מושלמת

כשנישאה, לפני שנתיים, אנה גארדנר לסרג סינטרה, קרעו בועם אלפי חיללים אמריקאים את תמונתה מעל הקירות. את המקומות הריקים מלאו בתמונות כוכבי גות חדשות, הצצות בהולכי כפטריות אחרי הגשם. "מכל המחזרים שלה, לא יכלה למצוא גבר אחד?" תמהו רבים. פרנק סינטרה לא היה מעולם התגלמות הגבריות עלי בנים. גופו הקטן והרזה, פניו המזכירים חולה אולקוס, עורו בלב מרבית מעריצותיו את הרשע האמיתי שבהן. הוא נמנה על אותם הטיפוסים, המעוררים אצל נשים את הרצון לבוא ולהטיל סודר נוסף על כתפיו הדלות.

כדי לשאת את החנוס הנכספת שלו, היה פרנק צריך להפעיל את כל כוח השכנוע שלו, כולל ריבוי הילומים נהדר וחיוור נמרץ שפורר שערוריה באמריקה. אנה ירדה קת העין הואשמה על ידי אגודות הנשים למיניהן בסיתוי גבן נשוי ואב משפחה. התעניינות הכללית עברה לפתע לגנסי סינטרה ושלושת ילדיהם, אחרי שהתעלמו מהם כשך שנים. פוטולריותו האגדית של הזמר, בעל הקול המתחטא, ירדה סלאים. מעריציו חיו הצעירות, שאהבו לפרוץ בהיסטריה ולהתעלף התעלפות המונית בקונצרטים שלו, החלו להשמין אותו, מצאו להן אליל חדש.

אויביו הגדולים ביותר של הזוג סינטרה היו העיתונאים. פרנק היה קופץ אגרוף דל ומתנפל בגידופים איטלקיים על כל צלם שניסה להתערב בחייהם. אנה האכזרית בעלת עיני הנחש וההילוך המתפתל, נגשה במרץ לביסוס נישואיה השלישיים, כשהיא מצויידת ניסיון חיים.

בעלי הראשון, מיקי רוני, היה פזיז מדי, השני, ארטי שאו, היה אינטליגנטי מדי. הוא היה שולח אותה לקורסים ותוקע ליד ספרי פרויד ושיירי וולט וייטמן, הסבירה אותה. "כל מה שאני רוצה הוא בעל ומלוא הבית ילדים", הוליבוד כולה לא היתה מרוצה מן הנישואים הבלתי אכזריים. הר זוג סינטרה הוזמן למסיבות ונשפים, רק כדי להנות את המוזמנים בקישוט יקר כא" זה, ובמחזה חנוס של מריבה משפחתית בין השניים חמי המוג. תחילה היו מכחישים שמועות על איבה ביניהם. כשחלק פעם עתונאי לאוהב מתמאה על גזרתה הנהדרת, ענתה בהתלהבות: "שטויות, היא לא תהיה נהדרת זמן רב. אני רוצה בילדים תיכף ומיד."

אך ממדיה הקלאסיים נשארו, בכל זאת, במידתם הקודמת משך שנתיים, במידה רבה בגלל מעבדותיה, שהיו שולחים אותה לחקר שות ארוכות לאירופה ואפילו לקניה, לצורך

סרטים דוקטור רוצח

בתחומות הנפש של הד"ר אנסלן, מחטט הסרט הצרפתי, וכמעט טובע בהם. הד"ר (מישל סימון) היה רופא כפרי מוכבד, עד שפגש את מרדן (דני הולט), אתה חי ללא נשואים. הוא מאבד את הקלינטורה שלו, ידידיו גדים לו. הידיד היחיד שנותר לו הוא הבקבוק החרף. אנסלן חושד בעצמו כל הזמן שגלומים בו כוחות חזקים, שאינו יודע עדיין מהם. הכוחות מתגלים לו כאשר בשעת שכרות הרג בהתגששות רוכב אופנוע, התפכח במקום, טישטש בי גאוניות כל סימן של התאונה.

הוכחה נוספת לכשרונו הגאוני באה כא" שר הוא רוצח את מאהבה של פילגשו, מבלי להשאיר כל מפתח לחקירה. המשטרה המי קומית רואה במעשה רצח מושלם, מזמינה חוקר מפרים. כדי להעסיק אותו יותר, רוצח הד"ר המשתעמם, באותה שלמות, גם את ידידו, ד"ר טרקליני אנסלמי ומצחצח, הי יודע דבר על הרצח הקודם. מובן שאיש אינו חושד בד"ר המפורז.

בפני השאלה לרצוח או לחדול, הוא עומד פעם נוספת כאשר אהובתו, היודעת את מעשיו, רוצה להסגירו.

כל עתוני צרפת מקדישים מחקרים ומאמרים לרשעים, אם ייתכן רצח מושלם, או לא קציני המשטרה והחוקר הפריסאי שקר עים כל כך בעצם הוויכוח שאינם מסוגלים לתפוס שאנסלן, שהסגיר את עצמו, הוא שביצע את שורת הרציחות המזהירות. הם סבורים שאהובתו היא שעשתה אותו, אחרי שכל הסימנים מעידים עליה, כפי שתיכנן זאת אנסלן מראש. הוא נשבע, מאיים, מקלל, אך איש אינו מאמין לו. שולחים אותו הי ביתה לנוח.

הרוצח הגאון, שלא זכה להכרה, כותב מכתב המפרט את מעשיו, מתאבד, מקה שלא ייקבר כטפש. אך תחקותו מתבדה. שניה לפני המות הוא מספיק לראות את מכתבו נשרף, במקרה. יש בטרס מידה רבה של אירוניה, אולם אין הוא מגיע לקרסוליו של בדם כחול, שטיפל בגושא דומה. הסרט ראוי להיראות רק בשל משחקו המצויין של מישל סימון.

בקצרה

דודנית רחל - הוראציה עלובה על גושא עלוב לא פחות של דפנהידי מרי. רייה, אוליבייה דה הילנד, ריצרד ברטון. תן לנו יום זה. סרטו של אדוארד דימיטריי, שנחקר בשעתו לפני הועדה לפעולות אנטי-אמריקאיות, על פועלים מהגרים באמריקה. סם ונמק, לאה פדוכני. גבולות אבודים. סרטו של אמן

כוכבת אלה גארדנר
ילדים תיכף ומיד.

הסרטים היוקדמוניים לואיזה-רושמן, על רדיפות כושים באמריקה. מאכזב במקצת. מל פרי, קנדה לי.

...האכילה?

לא כל אדם מסוגל להיות אלוף-אכילה ארצי, אבל כל אדם עוסק יום יום, ברצונו או שלא ברצונו, באימונים לקבלת התואר, אוכל הרבה או מעט על מנת להיות (אם כי בין אלוף-אכילה נפוצה דעה הפוכה: אדם חי — על-מנת לאכול). המסקנה המזינה: גם אלוף-אכילה וגם אוכלים מאולפים מתמצאים למדי בעסקי כרם, לא יתקשו לענות על 16 השאלות הבאות, שרובן מעוררות תיאבון. כל שאלה מכילה כמה רמזים לתשובה הנכונה. בשאלה 14, למשל, מתוק, עשוי שוקולדה, סוכר, שמן ומיני אגוזים, תהיה התשובה "חלבה".

צירוף ראשי-התיבות של 16 התשובות הנכונות מספק אימרת-עידוד ידועה למתחילים בסעודה. האימרה כתובה בכתיב מלא ומכילה, למען החרוז, שגיאת דקדוק קלה.

1. גידולם במזרח אפריקה נכשל; הצר-
ליח בארץ; מהם מפיקים שמן; שימר-
שיים בקולנוע.
2. מין ירק ירוק;
מכיל ברזל; חביב על
אמהות הרבה יותר מא-
שר על ילדים.
3. מאכל לאומי בול-
גרי, דומה ללכניה, מ-
מותק, בדרך כלל.
4. הגידול העיקרי ב-
הזואי, שימוריו מצויינים
לפתן, מיצו לשתייה
ולגלידה.
5. תפוח-אדמה צהב-
הב, מקומי ומתוק, מצוי
יין כשהוא מסוגן.
6. אבקת בעוגה, מין בגלידה.
7. קפה, שאין צורך לבשל אותו, מוגש
לאחרונה בכמעט כל בית-קפה ישראלי.
8. שלגונים, קסטה, תחרות-ענק.
9. איש ירושלים מלפני כאלפים שנה,
מבקריו הרעבים ככלבים היו יוצאים
10. מוטב לא להקדים אותו לקנה,
מצוי בגרון.
11. היא מטוגנת ומ-
מיתקת, מיוחדת לחנוכה.
12. מקרר חשמלי, כי-
ריים חשמליות; פירמה
אמריקאית.
13. סלט מזרחי, לא
חמום, לא רע.
14. מתוק, מכיל שר-
קולדה, סוכר, שמן ומי-
ני אגוזים.
15. מצוי בכל סעודה
רוסית, צבעו לבן, מחי-
רו שחור.
16. בעזרתו מתבשלים
רוב המאכלים בארץ, לגמרי לא טעים,
מתלקח בקלות.
דרך אגב, מה היא שגיאת הדקדוק
הקלה באימרה?

(הפתרון בעמוד 14)

אנשים

פוסר מתפקידו כקצין יחסי-הציבור של הי-
משטרה. לדבריו, ביקש וקיבל חופשה לי-
שלושה חודשים, על מנת לסיים מחזה חדש
וזלתחיל בכתיבת רומן על רקע מלחמת
השיחור, שייקרא בשם הסמלי מגש הכסף.

ברחת האנשים

השבוע קיבל עמוס (עוזי ושות') קינג,
בהיר העיניים, מכתב מיידיו החתיק שא-
תוא כן-יאיר, שנשלח מאסמארה שב-
איתריאה. כתב שאלתיאל, שהמשטרה
חיפשה אחריו בקדחתנות בשעה שעלה לי-
מטוס (העולם הזה 837): הוא לא ידע כלל
שמחפשים אחריו. התפעל מנופה של הארץ
הזרה.

כשנכנסה, בשבוע שעבר, שחקנית הקא-
מרי חנה (אחותי איילון) מרדן לכסית
עם מטריה בידה, אות לגשם הראשון, חיפ-
שה מקום לתלות אותה, מצא לה שחקן הי-
אהל, יעקב כנעני, גבה הקומה, מקום
מתאים, תלה אותה על המאוזר הקבוע בי-
היקרה. כשראה זאת נתן (הסור השביעי)
אלתרמן, המפורסם בליצנותו, ניגש בחי-
שאי ללוח המפסיקים, התנוע את המאוזר,
לצחוקם הרב של כל הנוכחים ולתלונתה
של חנה: "מי יקנה לי עכשיו מטריה חד-
שה?"

חור, למחרת, בעלה-לשעבר של חנה, הי-
ארכיטקט ארוך-השער יצחק ישר, על
אותה בדיחה (ללא מטריה), חייך לעבר הי-
נמלטים מרוח-הכפור עטופי-מעילים: "מה
יש? זה בריא?"

יותר מרחיקת לכת היתה השפעת הקור
והגשמים על שלושה צעירים ירושלמיים
ידועים: המשורר אהרן (אלק) אמיר
החל מגדל זקן-לחיים צר ונאה, הפזמונאי
ידידיה (ידידי) מנופי החל חובש
כומתת נערה חרודה-אדומה והצייר יוסי
שטרן החל חובש כובע אוסטרלי צמוד
שוליים.

אכילת האלופים

כשנודמו השבוע איש גינוסר יגאל
אלון ואיש נען ישראל גלידי לבית-
קפה ירושלמי הוכיחו כי טרם איבדו את
תיאבונם הכפרי: הם לא הסתפקו בארוחת
הבוקר העירונית (ביצה, גבינה, ריבת וקפה)
שהוגשה להם, הורו למלצרית להגיש להם
את כל הארוחה בשנייה.

סיים, השבועון הנודע, גילה בשבוע שע-
בר, זריזות עתונאית גדולה מן המדה: בי-
כתבה על פרישת בן-גוריון. והליכתו לשדה-
בוקר, הכתיר את תמונתו במלים "ראש"
ממשלה לשעבר, כינה אותו בגוף הרשימה
בכינוי "סוללה שנתרוקנה", הוכיח בזאת
כי מאמציה של מפא"י להציג את מנהיגה
כאיש זקן, עייף ושבור (העולם הזה 839)
לא עלו בתוהו.

הקור שירד על ירושלים השפיע גם על
פאולה בן-גוריון. כשביקרה את בעלה
ערב רדתם לסבריה, במשרד ראש הממשלה,
הופיעה בתלבושת מחממת, אם כי לא לפי
כללי הטקס: מכנסית קטיפה בצבע הזית.
כשהגיב שר הפיתוח עבות-הגבות דב
יוסף על הצעתו של חנן רובין, ח"כ
מפ"ם יוצא גרמניה, להקים ועדת חקירה
בכל מקרה ש-24 חכים דורשים זאת, טען
שלא ידוע לו על אף פרלמנט בו נהוג דבר
כה, השיב לו בחריפות מגיש ההצעה:
"השר צריך להתרגל למחשבה, שלא כל
דבר שאינו ידוע לו, איננו קיים."

סיפר ח"כ חרות בכנסת הראשונה, ובנו
של מורה התנועה, ערי זיבטינסקי,
עגול-הפנים ואפור השער, בתשובה לתמהים
על עמדתו החקירה נגד כפייה דחית:
"אומרים לי שאבי היה אדוק, אבל הוא אפי-
לו לא עשה לי בר-מצווה ומעולם לא הייתי
בבית-כנסת."
הכתיש יגאל (דוד גבר) מוסינזון (שער
העולם הזה 837) את השמועות, כאילו התי-

מ'מעוף עיפור הנפש לילי גלילי מאת

עידן יקר
אחרי שקיבלתי עידוד כה רב מקוראי, החלטתי לנסות את כוחי גם בכתיבת תסריט. בחרתי, כמובן, בנושא הקרוב ביותר לכולנו. נושאת נכון: כוונתי לציור הנפש. עמלתי ימים וכעיקר לילות, ואכן, עלה בידי לחבר תסריט שנראה לי ראוי להסרטה. אך היות וידעתי מה רבים הקשים העומרים לפני סופרת צעירה ומתחילה, החלטתי לשלוח אותו למספר אולפנים בארצות שונות, בתקווה שאחד מהם יסרט את יצאתי.
מה רבה היתה תדהמתי כשקיבלתי בעבור פחות משבוע מכתבים בחזרה. בהם הודיעו לי כל האולפנים שהם חותמים אתי מיד על חוזה. נבחרתי עד מות, שמא יצאו לשוק בחודש אחר בעולם סרטים זהים לזמרי. אולם להקלתי הרבה הוכרר שאין סכנה כזאת. כל אולפן הכניס שינויים קלים בתסריט, ואני מקווה שהצוים לא ישתקמו אף אם יראו את כולם.
תארת לי שאתה המצא עניין אישי בתסריטים המתורגמים ואני שולחת אותם לך, כמובן לא לפרסום. שלך.

סקסא-ריאלו פילם, רוסא, מניש:

גונוי הציפורים

שכונת פחם במיאנו. אורז מפוזר בבוץ. המצלמה נכנסת דרך חלון חסר-זגוגיות. מתקרבת לצעירה שחרחרת, לבושה קרעים, המשתדלית (ללא הצלחה) לכסות את ירכייה המבהירות בלובנס. צפור מרוטת-כנפיים נצבת על ארץ החלון. הנערה מושיטה את ידיה, דבר המפריע עוד יותר לקרעים למלא את תפקידם המיומנאלי. המצלמה שנכחת לרגע את הציפור, יורדת יחד עם הקרעים לאורך גופה, אבל נעצרת ברגע האחרון, מכש לידה בוכה. הצעירה תופסת את הציפור בידיה הענוגות, מלטפת אותה בעיניים נוצצות, מאמצת אותה לחזה השופע.

החזה במרכז התמונה. הציפור בפינה נידחת. הצעירה ממלמלת בהתרגשות דרומית-טיפוסית: "או!" מהמיטה קופץ גבר יפה, לא לגמרי לבוש, לא לגמרי מגולח, בל סגריה בוזית פיו השמאלית. הוא זונק לעבר הצעירה, מסנן בציניות בין שיניו: "היי, סילגאנה, מה יש לך?" הסיגרה אינה זוה.

ידו השעירה והמיובלת של הגבר, בעלת צור הקעקע של תרנגולת צליליה על צלחת, נשלחת לעבר החזה (השיפוע עדיין). הציפור מרגישה שהיא מיותרת, נוטשת את המערכה ובורחת דרך החלון.

המצלמה נפרדת (בלי חשק רב) מן החזה, עוקבת אחרי הציפור.

מבחוץ קריאת: "ארוחת צהריים! ארוחת צהריים!" 500 נערים ונערות, מלוכלכים, גלים, גנבים, מרוסקי אברכים הולכים על קבוצים, מצורעים, נשים שמונת באופן בלתי-רגיל ועיניה המגנן בתיבת-נגינה, עורכים דינא קדחתנית אחרי הציפור דרך כל הרחובות. הציפור מבנה לבסוף את ההכרח הגורלי, צונחת ליד ערימת עצים המוכנה למדורה. 500 ידיים רעבות מורטות את שלוש הנוצות. העיור מורט, בטעות, חלק השמלטה של סילגאנה, שאיבדה עוד כמה קרעים. שריקה מולחת את חלל האוויר. מופיע אדון עם ציל גיר ופרווה, מגרש את הקהל בפנים אכזריות, נוגש אל הציפור, כועס ממנה וזורק את השיירים לכלבו. 500 זוגות עיניים רעבות עוקבות אחרי כל עצם. שירה אדרה פורצת 500 פיות מזוירעב. קרעי בגדים.

— סוף —

מסעיהוהסרמהלחוסשייםהסוציאלי

ספיים הסובייטים המתקדמים סמסם

אגוד האסנים על-שם מאלנקוב

אנאסמאליפילם, מוסקבה, מניש:

הקולחוז ציפורנאיה

ציפור פרוגרסיבית - חגה מעל לערבות סביר שטופות השמש מרחוק רואים את כל אנשי החלונות חוזרים בשירה אדרה, שופעים עליות רעננה, אחרי 18 שעות עבודה בהתנדבות למען ארץ הסוציאליזם הנהנה, ביום דמנוחה השנתי, הם נושאים על שכמם את החברה נטאשה, חירות-לחיים וחייבנות, 1642 שעות העבודה שלה בשבוע האחרון לא גרעו במאומה מיופיה הבריא, השרשי והעממי-הכפרי.

המצלמה מטפסת לאיטה על חזה של נטאשה, שקשה להבין כי בו מאחורי 32 מדליות מבריקות מקושטות בתמונות מארכס-אנגלס לנין-סטאלין-איוואן האיום. על אחת המדליות מחוקקת התמונה, ונשארו רק האותיות "בר".

נטאשה מתכחשת במבט שוקק, מהול בתרעומת מהפכנית, אל האסילי, העומד מבייחש מתחת לתמונת-ענק של מאלנקוב. אין הוא מעז לשאת את עינוי אליה, כי בשבוע האחרון אסף רק 1499 שעות-עבודה עלובות. הציפור מתקרבת כשעלה-זית בפיה, ומניחה אותו לרגלי תמונה אדירה של יונת פיקאסו. צעיר קולר, בעל פנים גאונגטריות מכוערות, לועס מאסי סיק של חליטטר ט, עובד כשגבו אל היונה וידיו בכיס. מניש יד רחוקה אל אחד הפרוביניסים הסוציאליסטיים, מפרק

הפוכות לא פחות. המצלמה משוטטת על הרצפה, מגלה בחלחלה, בזו אחר זו גרב גיליון, קומביניזון, חוזה, גרב גיליון שניה, סיכת ראש. במיטה עצמה שוכבים אישה ערה וגבר ישן. האשה, ערומה כבוס הסרסוטה, שולחת את ידה לכיס, מכניסה הגבר, המונחים על כסא. במקום ארנק גושרות, לאכזבתה הכפולה, תריסר תמונות בחורות. הגבר מתעורר למחצה, לוחש: "צפרי החמודה".

ידו מלטפת את כף רגלה, עולה עד מעבר לברך. צנוורה.

היד מופיעה מחדש על הכתף, ממשיכה, באותו כיוון, לשערות הראש.

הצפור, שעד עכשיו הציצה דרך חור המנעול, זוה הצדה. עקבם גבוהים עולים במדרגות, לתוך החור נחשב מפתח. האשה קופצת בבחלה מן המטה, נכנסת לארון. כשהמצלמה מתרגלת לחשכת הארון, מתברר שבינתיים אחוז באשה שתי זרועות של גבר ערומ, שחיכה כבר למעלה מעשר דקות להודמנות זו.

הנעלים גושרות מרגלי האשה החדשה. אחר כך גרבי גיליון. קפוצי המטה חורק מ, דבר שאינו מוצא חן בעיני הבחורה השוכבת מתחתיה, היא לוחשת לבחור השוכב לידה: "מנהל, תפסיק!"

האשה שעל המיטה: "מי מתעטש כאן?" "זו אני, פייר!" נשמע קול של זיאט מחדר האמבטיה. על זכוכית הדלת של האמבטיה מצוירת צלילת של בחורה המתמתחת בעצלתים. הבחור שעל המטה צועק בתמהון: "איזה פייר? שמי מרסל?"

ראשו של פייר מזדקק מתוך הארגו בו התחבא לפני התחלת הסרט: "שקט, מ שלן, בא מישנה".

הציפור מתמוגגת ליד חור המנעול, ציפור זכר מתקרב אליה, מדגדג במקורו בעדינות מתחת לכנפיה. נוצה נושרת לאטה לקרקע.

עוד נוצה. עוד נוצה. צנוורות.

— סוף —

האולפנים המאוחדים של המורח'התיכון

פילם, כפריסבא, בשיחוף פעולה עם קרן

ברקוביץ, הקרן להנצחת זכרה של

פייגה גרפונקל ז"ל מציגים:

שלימים-דב-שונד-ציפור-הנפוש

מדבר. ערבים וגמל טופפים בחול. למעלה מרחפת לה ציפור. הציפור (כפיו של קריין בעל מיבטא רוסי): "כבר אלפיים שנה אני מסתבבת מעל המדבר הזה ותמיד חלות, חלות, חלות. מי יגאלם? מי יגאלם? אף מה שומעות אונזי? קול פעמי גאולה".

ספינה רעועה מתקרבת לחוף. מן הספון יורדים לחוף 22 חלוצים ו-21 חלוצות, בחולצות ורכינות. כל אחד נושא על כתפו הימנית טוריה.

מיד עם עלייתם לחוף הם מסתדרים במעגל, הד (הפגויה מן הטוריה) אוחות בשכם רעהו. הורה סוערת, ראשונה אחרי 1978 שנה פורצת. נשמעת העתקה קצת צרודה של התקליט אל יבנה הגליל, בעיבודו של שבתאי פטרושקה. תוך כדי ריקוד הוקמו שלושה צריפים, מיגדל מים ונשתל 52 דונם יער.

הציפור יושבת על ראש אחד העצים, שהספיקו לגדול בינתים, ומסתכלת בעינים זולגות דמעות-גל ובהתפעלות עצומה באחד החלוצים, החורש ברינה את השדה בעזרת השיר ארצה עלינו ובעזרת פרדה. עקב ליקוי בהקלטה, נדמה שהפרדה שרה והחלוצי שותק.

כתובת: אחרי 20 שנה.

העמק מכוסה שדות. תייר אמריקאי מופיע בקדילאק באחת הקודרות, נכנס לגן הירק ופוגש בפלמחניק הוולף בשדות, כשידו האחת אוחות בשלח והשנייה בטוריה. התייר אומר, בניב פולני: "גוד בוי, א שיינ גמעאכט!"

יוסקה מחייך בצניעות: "ככה... עשינו את זה כמו כלום. חמש-חמש, אהא?"

המצלמה מטפסת על זרועו החשופה של יוסקה, מגלה, זה בצד זה, צלקת מגבי יושע ומספר מאושוו נציים התייר נרעש, טופח בידי האחת בהתלהבות על כתפו של יוסקה, מנפנף בשניה בפנינס ציקים ברזני דק.

הציפור יושבת על הקדילאק, מתידדת עם ציפור הניקל המקשטת את כיפת המנוע, אומרת (בפי הקריין): "וכך התגשם חון הדרות, בעזרת קרן ברקוביץ' והקרן להנצחת זכרה של פייגה גרפונקל ז"ל, על אדמת האומה". מוסיקה של העמק בוקעת מתוך קופסת התרומה תכולה.

— סוף —

העבודה המקוה. למחרת היום. וואסילי משכים קום. הצעיר הקודר עומד בצד, מחליף חוך אמריקאי ריאקציונרי-צני. האסילי נישש אליו, שו"ח מבט קודר לעברו. "אין לי שום קשר עם הקל" קולים האלה," אומר הצעיר. "מוטב שייצרו קומביינים יותר טובים, כמו באמריקה!"

באותו רגע צוללת הציפור אל כיסו, מוציאה מתוכו את הטרסרת. הצעיר מתמוטט, קורא לכל אנשי הקולחוז, מורה בכבי בכל: "שהוא סוכנו הא שי של דאליס-מאקארת-אייזו וואר בריה, הוא מבקש לכפר על עוונותיו בעבודה מאומצת למען בניין המולדת הסוציאליסטית."

וואסילי מפנה את גבו בבזו, שורח מבט קומסומולי אחרון לעבר תמונת מאלנקוב, יוצא לעבודה. באותו יום הוא מגיע לשעת העבודה ה-145.

הצפור מופיעה ומבטיחה להשמיד את כל אויבי הסוציאליזם והשלום.

תמונת ענק של מאלנקוב. מקהלת הקוואקים.

— סוף —

סק-כהן ברוס, נלובל יוניברסל אינק

קורס, הוליווד, מניש בנאוות:

הגדולה בציפורי חבל

טראט! זבנג! בום! צופר אועקה של המשטרה מתקרב. שלושה קאובויס דולקים על סוסיהם בתוך הקניונים. בקדילאק יושבת נערה בבגדי ס המאמצת כלוב זאב אל חזה (34 אנץ'). הקדילאק נעצר בחריקת בלמים ליד מועדון הלילה החסיסה הירוקה בלאס-ווגאס. הבחורה זונקת לחזר ההלבשה, מרדימה את הזמרת הראשית במספחת רוויה כלורופורם, מתחילה להפשיט אותה.

היא מופיעה במקומה בבגדים ביקיני ברחבת הריקודים. אלומת אור צבעונית נשלחת אליה והיא שוה לצלילי תזמורת הג'אז בת 80 המנגנים, שהזדמנה למקום במקרה:

היי ביבי טומי,

אהבתי כסוד אטומי,

כמו ציפור לבי נודד

הוא יתפוצץ אם יהיה בודד.

תשואות הקהל מכריחות אותה לשיר עוד שיר, אך בינתיים מופיעים חמשה טיפוסים סלאביים נאלחים תופסים עמדות אסטרטגיות ליד הדלתות והחלונות, כל אחד מחזיק את יד ימינו בכיס.

צל של יאוש וא מה חולף על פניה החמודות. היא שרה:

הנני בורחת

אהבתי רוצחת

היו ביבי אור

כסוד צבאי

פיוס לבי

האם תבוא עוד אהובי?

היו ציפים ציפור.

הקהל משתולל מתענוג. אך רק אחד בתוכו מבין את משמעות השיר האמיתית: הבלש הדגול ג'ו אריקולינס, שעקב אחרי הזמרת הקודמת, בידעו שהיא מרגלת רוסייה, ידע מיד. הציפור אנה סתם ציפור. בתוכה חבוי גליל מיר קרופילימי הנושא את הסלודות החשובים ביותר של האטום. לפתע משחילה יריה את כל הנורות. האור כבה. צעקות "מה?" התזמורת המבולבלת מנגנת את הרפסודיה באדום, עוברת לקונצרט לפסנתר של צ'אקובסקי וגומרת את הסימפונייה הבלתי-נגמרת. כשנדלקים האורות, נעלמו חמשת המינוליים ואחם הכלוב והציפור. הבחורה מתעלפת.

אולם יד חמה וצעירה מטלטלת בעדינות את כתפה. ג'ו אריקולינס, מחייך חיוך צנוע, בחשכה החלפה את הציפורים. הרוסים לקחו אתם בתוך הכלוב תוכי מאולף, שלמד את החוקה האמריקאית בעל פה והמלחה אותו בכל דרכיו. את הציפור האמיתית הוא מוצא, מחייכת, מכיסו.

התוכי חוזר ואומר תוך קריצת עין: "אוקיי בוס! גמרתי אתם!" נשיקה.

— סוף —

נראנד: אסור-סירם, פאריז, מניש:

ציפורים חמודות

חדר אפלול, השעה 11 לפני הצהריים. נראית רגלי מיטה